D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 28 (1814) Londonas, 1986 m. liepos 24 d. XL

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KO NORI IR PRAŠO LIETUVOS KATALIKAI?

Artėja Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus. Lietuvos tikintieji rengiasi jį tinkamai pažymėti. Visų pirma jie norėtų, kad viskas praeitų iškilmingiau, negu Lietuvos Globėjo šventojo Kazimiero jubiliejaus minėjimai. Ko šia proga Lietuvos katalikai tikisi ir laukia iš savo bažnytinės vadovybės ir valdžios, išsamiai išdėstė Panevėžio vyskupijos kunigai dviem raštais. Vienas skiriamas Lietuvos vyskupams ir vyskupijų valdytojams, kitas — TSKP CK generaliniam sekretoriui Gorbačiovui. Abu raštus pasirašė 127 iš 130 tuo metu vyskupijoje buvusių kunigų. Tai reiškia, kad tai vieninga visos vyskupijos kunigų nuomonė, o ne „saujelės ekstremistų", kaip mėgsta teigti valdžios atstovai savo pokalbiuose su užsienio korespondentais.

Kam rūpi Lietuvos katalikų reikalai, turi būtinai susipažinti su šiais raštais, nes argi gali būti kitas autentiškesnis ir autoritetingesnis Lietuvos katalikų viešosios nuomonės pareiškimas kaip tas, kurį vienbalsiai skelbia visos vyskupijos kunigai?

Štai ko jie laukia iš savo bažnytinės vadovybės.

Vyskupai ir vyskupijų valdytojai prašomi pakviesti šventąjį Tėvą Joną Paulių II jubiliejaus metais aplankyti Lietuvą. Drauge jie raginami prašyti popiežių jubiliejaus proga paskelbti palaimintuoju Garbingąjį Dievo Tarną arkivyskupą Jurgį Matulaitį, supažindinti katalikų visuomenę su jo gyvenimu, dorybėmis, veikla. Keliamas reikalas išryškinti Palaimintojo Mykolo Giedraičio kultą ir tokias dvasios asmenybes, kaip kunigas Andrius Rudamina, kunigas Jurgis Pabrėža, arkivyskupai Mečislovas Reinys ir Teofilis Matulionis, vyskupas Vincentas Borisevičius, kunigas Alfonsas Lipniūnas, profesoriai Stasys Šalkauskis ir Pranas Dovydaitis, Barbora Žagarietė, Marija Pečkauskaitė.

Panevėžio vyskupijos kunigai primena Bažnyčios vadovams nenormalias vieninteles kunigų seminarijos sąlygas ir tai, kad civilinė valdžia kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus. Jie skatina stiprinti blaivybės darbą ir neleisti kunigams dalyvauti popiežiaus draudžiamoje veikloje.

Konkrečius katalikų rūpesčius išreiškia paskutinis rašto punktas, kuriuo vyskupai ir vyskupijų valdytojai raginami prašyti vyriausybę:

— leisti tremtiniui Vilniaus arkivyskupijos apaštaliniam administratoriui vyskupui Julijonui Steponavičiui sugrįžti į savo pareigas;

— peržiūrėti kunigų Svarinsko, Tamkevičiaus ir Matulionio bei kitų tikėjimo laisvės gynėjų bylas ir juos paleisti;

— netrukdyti kunigams katekizuoti vaikus;

— nebauginti tikinčiųjų, ypač vaikų ir jaunuolių, dėl viešo tikybos išpažinimo, neversti stoti į ateistines organizacijas, nepažeidinėti tėvų teisės auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus;

— leisti tikintiesiems naudotis informacijos priemonėmis, kaip jomis naudojasi ateistai;

— netrukdyti tikintiesiems švęsti sekmadienių;

— grąžinti tikintiesiems Vilniaus katedrą, šventojo Kazimiero bažnyčią, Klaipėdos bažnyčią, leisti statyti bažnyčias naujuose miestuose ir mikrorajonuose.

Ragindami Bažnyčios vadovus veikti ir reikalauti iš valdžios visų šių dalykų, Panevėžio kunigai savo ruožtu kreipėsi į generalinį sekretorių, prašydami pašalinti Lietuvos tikintiesiems daromas skriaudas.

Ilgokame skriaudų sąraše pirmiausia minima „skaudi visuomenės žaizda": tikinčiųjų tėvų vaikų persekiojimas mokyklose, jų prievartavimas, kad rašytųsi į ateistines organizacijas, nepraktikuotų religijos, dėl ko jie turi slapstytis ir veidmainiauti.

Ne kitokia ir valstybės tarnautojų bei mokytojų padėtis.

Pareiškimo autoriai pabrėžia, kad tarybinė konstitucija garantuoja visų piliečių lygybę, bet jos nėra gyvenime. Tiktai ateistams tarnauja visos komunikacijos priemonės ir švietimo įstaigos, o tikintieji iki smulkmenų varžomi.

Konstitucijos skelbiamas Bažnyčios nuo valstybės atskyrimas gyvenime taip vykdomas, kad valdžia kišasi į visus Bažnyčios reikalus. Laiško autoriai pažymi: „Krikščionybė Lietuvoje pirmiausia įvesta Vilniuje, todėl Vilniaus katedra yra krikščioniškasis Lietuvos lopšys, ir ši šventovė iš tikinčiųjų yra atimta. Šventasis Kazimieras yra Lietuvos globėjas, o jo vardo bažnyčia paversta ateizmo muziejum, kaip tikinčiųjų aukomis pastatyta Klaipėdos bažnyčia paversta filharmonijos sale. Tai pasityčiojimas iš tikinčiųjų".

Panevėžio vyskupijos kunigai primena Gorbačiovui oficialius Tarybų Sąjungos įsipareigojimus laikytis Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, Helsinkio susitarimų, kurie įsakmiai garantuoja sąžinės ir tikėjimo laisvę. Lietuvos tikinčiųjų skriaudimas yra „nusikaltimas tarptautiniams įsipareigojimams".

Pareiškimas Gorbačiovui baigiamas taip: „Kai kunigai ir tikintieji jiems daromas skriaudas ir šmeižtus iškelia viešumon, jie kaltinami Tarybų Sąjungos šmeižimu ir yra teisiami, kaip antai kunigai — Alfonsas Svarinskas, Sigitas Tamkevičius, Jonas Kastytis Matulionis —, kai kurie katalikai pasauliečiai yra nuteisti tik už tikinčiųjų teisių gynimą. Jei vyriausybė laikosi konstitucijos ir (tarptautinių) įsipareigojimų, juos reikia išlaisvinti."

„Kreipiamės į Jus, kaip valstybės vadovą, kad minėtos antikonstitucinės neteisybės ir diskriminacijos tikintiesiems būtų pašalintos ir atitaisytos".

Ar šis raštas pasiekė Gorbačiovą ir ar buvo gautas iš jo atsakymas, dar vis nežinoma. Bet stebėtis nėra ko. Pats Gorbačiovas neperseniausiai pripažino, kad vis dar yra galingų kritikos užgniaužėjų, kurie pasirūpina sulaikyti Maskvai siunčiamus raštus.

J.Vd.

VIENA—86

PRASMINGA IŠVYKA Į AUSTRIJOS SOSTINĘ

Austrija — gražus ir draugiškas lietuviams kraštas. Šimtai, jeigu ne tūkstančiai, lietuvių pažino tą kraštą prieš 42 metus, kai II-jam pasauliniam karui baigiantis palikus savo tėvynę, jie rado laikiną prieglobstį tame svetingame krašte.

Šiais metais vėl gerokas būrys buvusių pabėgėlių, o dar daugiau jau išeivijoje gimusių lietuvių, turės progos aplankyti šį kraštą. Vieni nuvažiuos ten praleisti gražioje gamtoje vasaros atostogų, antri suvažiuos į 33-čiąją Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitę (Salzburge, liepos 27 — rugpjūčio 3), treti — dalyvauti masinėje Rytų europiečių demonstracijoje (Vienoje, lapkričio 4 dieną), ryšium su Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos trečiosios sesijos atidarymu.

Apie Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją, kuri angliškai sutrumpintai vadinama CSCE, mūsų visuomenė jau girdėjo nemažai. Pagrindinė CSCE konferencija įvyko Helsinkyje 1975 metais, kada buvo pasirašytas vad. Baigminis aktas, kuriuo sutarta dėl Europos saugumo ir žmogaus teisių. Tuo pat laiku buvo sutarta, kad Aktą pasirašiusios valstybės tam tikrais laikotarpiais susirinks konferencijoms Akto nuostatų vykdymui atskirose valstybėse patikrinti. Neskaitant „specialistų konferencijų", kaip šiais metais vykusi Berne, CSCE konferencijos ligšiol buvo sušauktos 1977-78 m. Belgrade ir 1980-81 m. Madride. Trečioji CSCE konferencija prasidės š.m. lapkričio 4 d. Vienoje.

Buvusių CSCE konferencijų patirtis parodė, kad konkrečių rezultatų nei žmogaus teisių, nei religijos bei kitų laisvių srityje, ypač Sov. Sąjungos valdomuose kraštuose, nepasiekta. Atvirkščiai, daug žmogaus teisių aktyvistų, pav., Lietuvoj, per pastaruosius 10 metų buvo suimta, nuteista sunkiomis bausmėmis, ar kitais būdais „likviduota". Tai kelia reikalą laisvajame pasaulyje protestuoti.

Vienos konferencijoje toliau bus diskutuojamas Helsinkio Baigminio akto vykdymas, Helsinkio proceso ateitis, Europos saugumas bei bendradarbiavimas ir pagaliau mums daugiausiai rūpimas žmogaus teisių klausimas.

Pageidavimus bei pastabas svarstomais klausimais atskirų kraštų gyventojai ar organizacijos gali kelti raštu, kreipiantis tuo reikalu į savo gyvenamos valstybės užsienių reikalų ministeriją. Siekiant išlaisvinti iš sovietų kalėjimų ar darbo stovyklų kovotojus už žmogaus teises, ar sąžinės kalinius, reikia kolektyviai ar pavieniui rašyti laiškus savo krašto vyriausybei ir, kai kitos išeities nėra, demonstruoti, kelti triukšmą. Tylėjimu nieko nelaimėsi.

Todėl VLIKas, veikdamas išvien su latviais ir estais, kviečia lietuvius š.m. lapkričio pirmomis dienomis vykti į Austrijos sostinę ir prisidėti prie ten ruošiamos demonstracijos.

VLIKo atsišaukime sakoma, kad Vienos konferencijai prasidedant yra būtina lietuviams kuo gausiau dalyvauti lapkričio 4 d. ten ruošiamoje demonstracijoje ir prisidėti prie visuomenės informavimo. Lietuviai, latviai ir estai kviečiami vykti į Vieną iš Amerikos, Kanados, Australijos, Švedijos, Vak. Vokietijos ir kitų kraštų. Amerikos lietuviai, norintieji vykti į Europą, prašomi registruotis VLIKe. Didesnė lietuvių grupė išvyks iš New Yorko lapkričio 1 dieną, pakeliui sustodama Miunchene. Lapkričio 4 d. visi dalyvaus demonstracijoje Vienoje, o grįžtant, lapkričio 7-9 dienomis, sustos Londone, kur posėdžiaus VLIKo Seimas. Kartu su atvykusiais Amerikos lietuviais, Seime kviečiami dalyvauti ir Europos lietuvių atstovai.

Europos kraštų lietuviai, pavieniui ar grupėmis, gali užsisakyti kelionę turizmo biuruose. D. Britanijos lietuviai, kurie norėtų išvykoje dalyvauti, turėtų iš anksto pranešti DBLS C.V. sekretoriui. Jeigu susidarys didesnis skaičius norinčių, bus bandoma suorganizuoti ekskursiją gal papiginta kaina skristi lėktuvu. Normali bilieto kaina (Londonas-Viena ir atgal) — 129 sv. Išvykos dalyviai tikriausiai norės paviešėti Vienoje bent kelias dienas, apžiūrėti miestą ir arčiau susipažinti su šiuo Europos kultūros centru. Tuo atveju bus užsakytas viešbutis nakvynei.

BATUNO KREIPIMASIS

Mielas Lietuvi,

1985 spalio 15, bekalbėdamas Jungtinėse Tautose, JAV atstovas 40-tai Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos sesijai, Gerald B. Solomon, iškėlė tautos apsisprendimo teisės klausimą Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Jis sakė:

„Šiandien priespauda ir persekiojimas yra Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonių kasdieninė našta... Sovietų politika yra kaip tik tiesioginiai skiriama Pabaltijo kraštų etninio gyvenimo bei istorijos kraičio prislopinimui. Rusifikacija šiuose kraštuose vyksta įvairiomis priedangomis: prievartiniu pergyvendinimu, padidinta rusų kolonizacija, bei prigimtų religinių, kultūrinių ir socialinių tradicijų griežtu prispaudimu. Pabaltijo žmonės tęsia pasipriešinimą".

Nuo 1966 m., BATUNas atstovauja Jungtinėse Tautose pabaltiečių interesams, ypač teisę į tautos apsisprendimą. Jau dvidešimt metų, BATUNas reguliariai informuoja Jungtinių Tautų misijas apie Pabaltijo istoriją bei dabartinę būklę. Ypač daug dėmesio nukreipta į Jungtinių Tautų programą — į žmogaus teises, religinį persekiojimą, dekolonizaciją.

Be kita ko, stengiamasi įtaigoti Jungtinių Tautų misijas šiuos klausimus kelti Jungtinių Tautų forumuose. Paprasčiausiu atveju, tai reiškia paminėti Pabaltijį kalbose ar deklaracijose, o svarbiausiu atveju, įtraukti Pabaltijo kraštų klausimą į Jungtinių Tautų programą.

Pirmais gyvavimo metais BATUNas darbo jėgas nukreipė beveik išimtinai į Jungtines Tautas New Yorke. Paskutiniam veiklos dešimtmety jis pradėjo siųsti delegacijas į Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijos sesijas Ženevoje. Rezultate pabaltiečių rūpesčiai dažniau yra keliami įvairiose Jungtinių Tautų forumuose. Įvairiom tarptautinėm pabaltiečių organizacijom prašant, BATUNas sustatė programą įgyvendinti Europos Parlamento rezoliucijos siūlymus apie Pabaltijo tautas. Tam reikalui BATUNas pasamdė Europos skyriaus vedėją, kuris pilnu laiku organizuoja bei vadovauja švietimo ir politinės akcijos kampanijai užsienio reikalų ministerijose, kitose organizacijose bei pabaltiečių grupių tarpe Vakarų Europoj.

Programa yra ambicinga. Joje besidarbuojantys supranta, kad ją įgyvendinti reikės sumanumo ir sunkaus darbo. Mūsų siekiai bus realūs tik su Jūsų finansine parama!

Padėkite mums profesionaliai informuoti bei šviesti Jungtinių Tautų diplomatus, pasaulinę spaudą ir kitas organizacijas apie Pabaltijo kraštus! Iš anksto dėkojame.

Heino Ainso
Pirmininkas

Gintė Damušytė
Vicepirmininkė

1986, birželis

Adresas:

United Baltic Appeal, Inc.
BATUN
2789 Schurz Ave.
BRONX, N.Y. 10465

BALTIJOS ŽYGIO ALBUMAS

Du jauni latviai, gyv. Švedijoje, surinko spaudos atsiliepimus apie 1985 metais surengtą Baltijos Taikos ir Laisvės žygį (kartu su Baltijos Tribunolu Kopenhagoje, ekskursija laivu Baltijos jūroje, demonstracija Helsinkyje ir Seminaru Stockholme) ir ruošia dviejų tomų albumą.

500 puslapių didelio formato (30x43 cm) rinkinys su tekstu ir iliustracijomis kainuos 80 dol., plius apie 20 dol. persiuntimui (Europoje pigiau).

Pirmas tomas jau paruoštas. Antram tomui leidėjai pageidauja gauti daugiau straipsnių iš lietuvių spaudos

Norintieji albumą užsisakyti ar gauti papildomų informacijų, prašomi kreiptis šiuo adresu:

Ugis Beržins, Box 7161, S-413 11 Goeteborg, Sweden.

JĖGAINIŲ KONTROLĖ

Tarptautinės Atominės Energijos agentūros ekspertams bus leista patikrinti visų Vakarų Vokietijoje veikiančių atominių elektrinių saugumo priemones. Tai pranešė Vakarų Vokietijos naujasis aplinkos apsaugojimo ministras Walter Wallmann, pažymėdamas, kad V. Vokietija, atverdama savo atomines jėgaines tarptautinei kontrolei, siekia paskatinti ir kitus kraštus pasekti jos pavyzdžiu. Apžvalgininkai pastebi, kad atominės energijos ekspertai yra ypatingu būdu susirūpinę nepakankamomis saugumo priemonėmis Sovietų Sąjungoje veikiančiose atominėse elektrinėse. Tokių saugumo priemonių stoką įrodė Černobylio jėgainėje įvykusi kastastrofa. Tarptautiniuose sluoksniuose reiškiama viltis, kad taip pat ir sovietų vyriausybė, tragiškai pamokyta Černobylio katastrofos, leis ekspertams patikrinti visų sovietinių atominių jėgainių saugumą ir drauge imsis reikiamų priemonių geriau apsaugoti jėgaines nuo pavojingų avarijų.

MIRĖ PROF. DR. P. JUCAITIS

Prof. dr. Pranas Jucaitis, 89 metų amžiaus, buvęs ilgametis profesorius Žemės Ūkio akademijoje Dotnuvoje ir Amerikoje, paskui chemijos institutų patarėjas, gyvenęs su savo svainiu prof. dr. Stasiu Jankausku Clevelande, mirė liepos 9 d.

Buvo ateitininkas nuo gimnazijos laikų, priklausė Krikščionims demokratams, Liet. Kat. mokslo akademijai.

LIETUVOJE

Baudžia už neracionalų naftos produktų naudojimą ir prirašymus

Už neracionalų naftos produktų naudojimą taikomos ekonominės sankcijos. Pereikvojo ar naudojo naftos produktus ne pagal paskirtį Gargždų statybinių medžiagų kombinatas sumokėjo beveik 8 tūkstančių rublių baudą, Kauno elektros stočių įrengimų remonto gamybinė įmonė — 5 tūkstančius rublių, „Neries" žemės ūkio mašinų gamykla — 4680 rublių, Panevėžio rajono komunalinių įmonių kombinatas — 2,5 tūkstančio rublių.

Vairuotojas V. Grabauskas viename kelionės lape prirašė 700 kilometrų, kitame — 650 km, trečiame — 370 km. Vairuotojas V. Vaitkus prirašė 784 kilometrus. Iš 227 patikrintų kelionės lapų 31-name rasti prirašyti 29 tūkstančiai kilometrų. Dėl to neteisėtai nurašyta 2900 litrų degalų.

Piniginėmis baudomis šiemet nubausti ir 33 degalinių darbuotojai, kurie neteisėtai pardavinėjo degalus. „Tiesa" paskelbė ir dalį tų nubaustųjų darbuotojų pavardžių, tai G. Jakovleva, S. Pedanian, T. Truchačiova, J. Valius, Z. Bereznikova, D. Kupčienė, O Žilienė ik kiti.

Įspėjama, kad už neteisėtą benzino ar kitokių degalų bei tepalų išdavimą ir įsigijimą pirmą kartą, nesant grobimo požymių, bus baudžiama nuo 20 iki 100 rublių bauda.

Anykščių „Šilelis"

Anykščių „Šilelio" poilsio namai šią vasarą priims 4,5 tūkstančio žmonių.

„Šilelyje" gerinamos poilsiui sąlygos. Plečiama valgykla. Numatoma įrengti kavinę, projektuojamas naujas šimto vietų gyvenamsis korpusas. Poilsiautojams rengiamos vakaronės ir ekskursijos.

Byla už valstybinio turto grobstymą

Neseniai baigėsi byla ir paskelbtas nuosprendis, kuriuo valstybės turto grobstytojai buvo nubausti nuo 3 iki 10 metų laisvės atėmimo griežto režimo pataisos darbų kolonijoje.

Teisiamųjų suole stovėjo penki neseniai buvę Kauno dirbtinio pluošto gamyklos darbuotojai: A. Garmus, P. Marčinskas, V. Širvis, S. Slučkonis, L. Mickevičienė ir vairuotojas J. Sakalauskas, nubaustas 10 metų.

Partinio aktyvo pasitarimas

Vilniuje įvyko respublikos partinio aktyvo pasitarimas. Jame aptartas klausimas „Apie respublikos partinės organizacijos uždavinius vykdant TSKP CK nutarimą „Dėl priemonių kovai su nedarbinėmis pajamomis stiprinti". Pranešimą padarė Lietuvos KP C. Komiteto antrasis sekretorius N. Dybenka.

Medikų poezijos pavasaris

Kasmet vieną birželio savaitgalių kuriame nors respublikos rajone rengiamas tradicinis medikų poezijos pavasaris. Šį kartų jis buvo jau aštuonioliktasis, įvyko Jurbarke.

Apdovanotos motinos

Lietuvoje ordinais ir medaliais apdovanotos 127 daugiavaikės motinos.

„Orbita" be alaus

Kauno „Orbitos" baras Laisvės alėjoje pakeitė savo profilį. Dabar „Orbita" — nealkoholinis jaunimo klubas-kavinė.

Interjerą naujai „Orbitai" sukūrė jauni architektai A. Karalius ir V. Adomavičius.

Tvarkdaraičio šventė

Kasmet, kai ūkio laukuose ir sodybiniuose sklypuose baigiasi sėjos darbai, Kretingos rajono Vydmantų agroprekybinio tarybinio ūkio žemdirbiai susirenka į Tvarkdaraičio šventę. Su didele palyda, muzikantais keliauja Tvarkdaraitis per gyvenviečių sodybas. Vieniems medalius, dovanas įteikia, lentas, kuriomis pažymima, kad čia gyvena pačios tvarkingiausios šeimos, prikala. Kitiems įteikia kitokias „dovanas" — šluotas. Tvarkdaraičio šventė jau tapo tradicine, todėl kiekvienas stengiasi neapsijuokti prieš kaimynus, tačiau neišvengia ir šluotos.

Daug žmonių nuskendo

Lietuvos vandens telkiniuose per penkis mėnesius nuskendo 72 žmonės (suaugusiųjų — 58, vaikų — 14). Birželio mėnuo buvo labai karštas ir tos kaitros metu nuskendo net 27, iš jų 7 vaikai.

Girtavimas tebėra viena pagrindinių šių nelaimių priežastis.

KUN. J. ZDEBSKIS—SMURTO AUKA

Kun. Juozo Zdebskio „avarija nebuvo atsitiktinė, bet rūpestingai suplanuotas ir įvykdytas smurtas", praneša vėliausia LKB Kronika, kuri ką tik pasiekė Vakarus. Kun. J. Zdebskis, vienas iš Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto steigėjų ir Rudaminos parapijos klebonas, žuvo š.m. vasario 5 d.

Kronikos Nr. 70, datuotas 1986 balandžio 23, sako, kad „Kun. B. Laurinavičiaus pastumimas po sunkvežimio ratais, sadistiški L. Šapokos ir Mažeikos nužudymai, Lietuvos Helsinkio grupės likvidavimas, pastangos bet kokia kaina sunaikinti TTGKK, nuolatiniai saugumo išpuoliai prieš kun. J. Zdebskį leidžia daryti prielaidą, kad ši avarija nebuvo atsitiktinė, juo labiau, kad buvo įvairiai trukdoma atsiimant kun. J. Zdebskio lavoną bei asmeninius jo daiktus. Po avarijos J. Zdebskio „Žiguliai" buvo nugabenti į Šalčininkų autoinspekciją ir iškrėsti".

Zdebskis jau buvo sekamas daugiau kaip 20 metų. Dukart teistas ir daugelį kartų saugumo prigrasintas, jis jau ne kartą vos išspruko iš mirties nasrų.

Kronika informuoja, kad sovietų žinių šaltiniai pateikė skirtingas avarijos versijas. Lietuvos Valstybinė Autoinspekcija televizijos laidoje pranešė, kad Zdebskio „Žiguliai" išvažiavo į kairę kelio pusę ir susidūrė su pienovežiu. Žuvo trys „Žigulių" keleiviai, ketvirtas — R. Žemaitis — sužalotas. Avarijos priežastys tiriamos.

TASS'o versija kiek skyrėsi. Zdebskio „Žiguliai", vairuojami Sabaliausko, lenkė automobilį ir susidūrė su pienovežiu.

Zdebskis, Sabaliauskas ir keleivė, kurios pavardė negarsinama, žuvo vietoj; R. Žemaitis nuvežtas į ligoninę. Nesunkiai sužeistas pienovežio vairuotojas nugabentas į ligoninę.

Nei vienu atveju nebuvo paminėta pienovežio vairuotojo pavardė. Taip pat neatskleista žuvusios moters pavardė nei kitos mašinos keleivių identitetai. Po avarijos Zdebskio mašina buvo iškrėsta.

Tą dieną, kai Zdebskis žuvo, klebonijos telefonas buvo išjungtas, o artimieji sužinojo apie klebono mirtį tik po dienos. Laidotuvėmis besirūpinantieji buvo atidžiai ir įžūliai sekami.

Kiti nepatvirtinti šaltiniai praneša, kad liudininkai matė, kaip kun. Zdebskis „buvo gatvėje kapojamas". Iš pomirtinės nuotraukos, darytos avarijos vietoje, sunku spręsti, ar mirusio išvaizda nuo įvykio, ar nuo saugumiečių sumušimo.

1981 m. Zdebskis buvo cheminėmis priemonėmis apdegintas mašinoj. Kai jis buvo nugabentas į ligoninę gydymui, saugumiečiai įsakė daktarams padaryti venerinės ligos diagnozę. Daktarai griežtai atsisakė.

Zdebskis turėjo kitus su mašina susijusius „incidentus", per kuriuos vos neprarado gyvybę. 1974 m. jį nuo kelio nuvarė dvi saugumiečių mašinos. 1976 m. jam 18 mėnesių atėmė vairavimo leidimą tariamai už automobilio vairavimą išgėrus, nors kun. Zdebskis buvo visiškas abstinentas.

Mat Zdebskis nenuilstamai keliaudavo, aplankydamas sovietinėj armijoj tarnaujančius jaunuolius, ar Rusijos gilumoje, Tadžikijoj ir Arménijoj, gyvenančius tremtinius katalikus: vairavimo teisių atėmimas apribojo jo veiklą ir palengvino saugumui susekti jo pėdas. Praeitais metais saugumas ėmėsi teroro priemonių ir prieš kitą Katalikų Komiteto narį, kun. Vaclovą Stakėną, kuris išgyveno užpuolį, panašų į tokį, nuo kurio mirė Lenkijos kun. Jerzy Popieliuszko. Kronika rašo, kad avarijos metu likęs gyvas R. Žemaitis, būdamas ligoninėj davė prieštaringus liudijimus. Vėliau Žemaičiui buvo uždrausti vizitai ligoninėj.

Vasario 10 d. du vyskupai, J.E. vyskupai Vincentas Sladkevičius ir Juozas Preikšas, apie 100 kunigų ir nesuskaitoma minia, daugiausia jaunimo, dalyvavo kun. J. Zdebskio laidotuvėse. Valdžiai priešinantis, kun. Zdebskis buvo palaidotas bažnyčios šventoriuje.

LKB Kronikos Nr. 70 yra skirtas „a.a. kun. Juozapui Zdebskiui, uoliam Kristaus meilės apaštalui ir ištikimam Tautos sūnui". Zdebskis buvo 56 metų kai mirė ir būtų šiais metais šventęs 35 metų kunigystės jubiliejų. LIC

VARGSTANČIOS BAŽNYČIOS KONGRESAS

Liepos 31 — rugpjūčio 3 dienomis, Koenigsteine, Vak. Vokietijoje, yra rengiamas jau 36-tasis vadinamos „Vargstančios Bažnyčios" tarptautinis kongresas. Jį kasmet rengia olando premonstratiečio kunigo Werenfried van Straaten 1951-ais metais įkurta „Pagalbos vargstančiai Bažnyčiai" tarptautinė organizacija, dabar jau išvysčiusi labai plačią veiklą. Organizacija rūpinasi moralinės ir materialinės pagalbos teikimu už geležinės uždangos komunistų valdomuose kraštuose esančiom Bažnyčiom ir jų tikintiesiem. Vienas organizacijos uždavinių yra aprūpinti krikščionis Rytų Europoje religine literatūra.

Organizacija yra jau du kartus išleidusi didesnį kiekį Šventojo Rašto kišeninio formato knygų, taip pat ir lietuvių kalba. Šiemetiniam „Vargstančios Bažnyčios" tarptautiniam kongresui Koenigsteine yra parinkta tema: Bažnyčia ir žmogaus teisės — Solidarumas su persekiojamaisiais. Kongreso dalyviai svarstys Bažnyčios nusistatymą žmogaus teisių klausimu, apžvelgdami, kas toje srityje yra atlikta, ir kas turi būti daroma ateityje žmogaus ir krikščionių teisėm apsaugoti visur, kur jos tebėra pažeidžiamos. Bus taip pat apžvelgti žmogaus teisių ir religinės laisvės pažeidimai totalitarinių režimų valdomuose kraštuose, tiek Centro ir Rytų Europoje, tiek ir kitur pasaulyje.

(V.R.)

NAUJA PARODA

RELIGINĖS ŠALPOS PARODA

Birželio 14, maldos dienos proga, Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa išstatė naują Lietuvos kenčiančios Bažnyčios ir pogrindžio spaudos parodą Tėvų Paulinų vedamoj Čestochovos Marijos šventovėje Doylestown, Pennsylvanijoj. Į šventovę suvažiavo 3000 maldininkų iš rytinio JAV pakraščio melstis už Lietuvą. Dauguma dalyvių buvo lietuvių kilmės, nors ir dalyvavo nemažai kitataučių svečių.

Maldos dieną už Lietuvą sumaniai suorganizavo Tėvas Timotiejus Burkauskas, 36 m. amžiaus Paulinas vienuolis, talkinant Philadelphijos Lietuvių Bendruomenei, Nekalto Prasidėjimo seselėm, Lietuvos Vyčiams ir Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai.

Iškilmingas šv. Mišias, birželio trėmimų 45-mečiui paminėti, atnašavo specialiai iš Romos atvykęs prel. Ladas Tulaba, koncelebruojant daugeliui kunigų, įskaitant kun. A. Paškų ir Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos vedėją kun. K. Pugevičių. Pastarieji lietuvių ir anglų kalbomis pasakė pamokslus.

Po įspūdingų šv. Mišių, maldininkai sugūžėjo į salę apžiūrėti meniškai suruoštą lietuviškos tautodailės parodą bei šalia išstatytą Religinės Šalpos parodą. Religinės Šalpos paroda, susidedanti iš Sibiro maldaknygės originalo ir vertimų įvairiomis kalbomis, religinio persekiojimo vaizdų, sąžinės kalinių nuotraukų ir pogrindžio spaudos rinkinio, susilaukė plataus dėmesio bei įvertinimo. Buvo išdalyta keli tūkstančiai Religinės Šalpos išleistų LKB Kronikos sąsiuvinių anglų kalba ir kiti leidinėliai bei brošiūros apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoj. Taip pat parodyta Lietuvių Informacijos Centro 20 minučių video juosta apie dabartinę Lietuvą. Surinkta keli tūkstančiai parašų po peticijom, reikalaujant kun. Alfonso Svarinsko, Sigito Tamkevičiaus ir Jono-Kastyčio Matulionio išlaisvinimo bei Klaipėdos bažnyčios sugrąžinimo.

Maldos dienos proga, Philadelphijos vyskupijos laikraštis „The Catholic Standard and Times" išspausdino Gintės Damušytės straipsnį apie dabartinę Lietuvos būklę, užvardintą „Golgota Lietuvoj". Savaitę anksčiau buvo išspausdintas Philadelphijos kardinolo laiškas apie maldos dieną už Lietuvą, kuris perskaitytas visose Philadelphijos parapijose. Jame jis paskelbė birželio 14 maldos diena už Lietuvą.

(LIC)

ISTORIJOS TEISMAS

Tarptautinis informacijų biuletenis „Glaube in der zweiten Welt", kurį leidžia to paties vardo tarptautinis sąjūdis Šveicarijoje, savo paskutiniame numeryje pradėjo spausdinti kauniečio Liudviko Simučio atvirą laišką Lietuvos kunigams ir klierikams. Pristatydamas savo skaitytojams laiško autorių, biuletenis pažymi, kad saugumas yra suintensyvinęs Liudviko Simučio persekiojimą vien už tai, kad jis išdrįsta atvirai pasakyti tiesą. Kadangi atviro laiško juodraštis vienos kratos metu pateko į saugumo rankas, jį nutarė paskelbti pogrindinė „Aušra" savo 48-tajame numeryje, kuris yra pasiekęs Vakarus. Simutis laiške gina nuteistuosius Lietuvos kunigus Alfonsą Svarinską ir Sigitą Tamkevičių, pasako daug skaudžios tiesos apie sovietinių lagerių žiaurumus ir teisminius susidorojimus, apie gėdingą sovietų sandėrį su Vokietijos naciais, kurio aukomis tapo trys Pabaltijo respublikos Lietuva, Latvija ir Estija... Savo laišką Simutis baigia išvada, kad yra teisimas, prieš kurį turės atsakyti kiekvienas nusikaltėlis. Tasai teisimas neišvengiamai ateis kiekvienam. Tai istorijos Teismas!

TIKSLAI TIE PATYS

NAUJAS SOVIETŲ TONAS EMIGRANTŲ ATŽVILGIU?

Sovietų Rusijos spaudoje pasigirdo naujas tonas emigrantų atžvilgiu, tvirtina Julia Wishnevsky „Laisvės Radijo" tyrimo biuleteny išspausdintame straipsnyje (RL 48/86). Savo teiginį ji iliustruoja keliais pavyzdžiais. Pirma, rusų emigrantų žurnalas „Kontinent" (Nr. 46, 1985) išspausdino naujo Tagankos teatro Maskvoje direktoriaus Anatolijaus Efroso laišką, kuriame jis argumentuoja, kad šis teatras turi toliau veikti, nepaisant jo buvusio direktoriaus Jurijaus Liubimovo pasitraukimo į Vakarus. Dar neseniai tokio laiško pasirodymas antisovietinėje emigrantų spaudoje būtų atnešęs nemalonių pasekmių jo autoriui.

Antras pavyzdys, Maskvos „Novyi mir" žurnale praėjusį rugsėjį išspausdinta Jevgenijaus Jevtušenkos poema „Fuku", kurioje jis priekaištauja savo buvusiems draugams, dabar dirbantiems vokiečių leidėjo A. Springerio leidžiamame „Kontinent" žurnale:

„Garbingiau nugaišti kokioje duobėje,
Negu pasirinkti negarbingą kelią
Ir išliaužti į svetimų padugnių glėbį,
Jei nekenti savųjų...
„Jei jūsų priešas šakalas, ryklys ne jūsų draugas;
Kivirčuose yra ir trečias kelias:
Jei dvi kėdės skirtingos, bet abi purvinos,
Sėskis tarp jų."

Čia bene pirmą sykį sovietų spaudoje žymūs rusų kultūriniai pareigūnai pavadinami „padugnėm" ir „šakalais". Kadangi Jevtušenka nemėgsta rizikuoti, savo poemoje (kurią išgyrė „Pravda") jis reiškia oficialią valdžios liniją: tautiečiai emigrantai, grįžkit į tėvynę ir ten kovokit už savo idealus! Matyt Maskvai parūpo emigrantų poveikis Vakarų viešajai nuomonei, tad mėginama juos skaldyti ir vilioti atgal. O jei kas sugrįžtų, tokių „kovą už idealus" lengvai sutvarkytų KGB.

Emigraciją iš Sovietų Sąjungos „Pravdoje" (1985.IX.2) savaip aiškina ir teisina Leningrado rašytojas Jurijus Slepuchinas:

„Mūsų visuomenė, kaip bet kuri kita, negali būti šimtanuošimtiniai patenkinta. Kai kurias nepasitenkinimo priežastis mes paveldėjome iš senojo pasaulio, kitos iškilo bestatant naująjį... Šiandien mes pergyvenam moralinį nuosmūkį —kadais mūsų žmonėms būdingų dvasinių savybių trūkumą".

Šis naujas tonas dar nepasirodė Lietuvos partinėje spaudoje, bet nenustebkime, jei jį išgirsime. Tokie tono keitimaisi Sovietų Sąjungoje paprastai orkestruojami iš viršaus. Tikslai lieka tie patys.

(Elta)

MANO DVASINĖ GIMTINĖ

VYSK. ANSAS TRAKIS
1912-1986

Buvau pakrikštytas Kretingalės bažnyčioje. Šioji parapija didžiavosi jos žymiuoju vargonininku-mokytoju Fridriku Kelkiu, kuris redagavo ir išleido pirmą lietuvišką laikraštį, pavadintą „Nusidavimai Apie Evangelijos Praplatinimą Tarp Žydų ir Pagonų", 1832 metais. Eiliavo jis giesmes ir pasaulietinius kūrinius apie lietuvių senovę — „Lietuvininkai", apie „Wierną Kretingos Žmogų", kuris ginasi nuo svetimtautinės įtakos ir stengiasi apgiti Kretingalės gerus papročius ir peikia mokytojus, kurie nebeina su žmonėmis iš vieno. Buvo Žodžio Sakytojas, lankydamas lietuvininkų namus ir laikydamas ten „Susirinkimus". Jo įtakoje užaugo mano senelis Ansas Baltrys Letukuose. Ilgus metus jis buvo Kretingalės parapijos Tarybos pirmininkas, ir jis pats tapo Žodžio sakytojas ir laikė susirinkimus Kretingalės parapijoje bei visoje Prūsų Lietuvoje. Buvo net Dievo žodžio sakytojų ir Surinkimo vadovas. Jo sakytojavimo paveikti, tikėjo, kad „velnio apsėstuosius" psichinius ligonius jis gydąs. Kai kurie ligonys atvežti pas sakytoją Ansą Baltrį, po kelių dienų pasveikę. Ansas Baltrys užsiėmė ir knygos vertimu ir vieną išleido lietuvių kalba. Didelė pagalbininkė buvo jo žmona Barbė gimusi Einaraitė, mano senelė. Jos brolis Adomas Einaras, vyresnysis mokytojas Klaipėdoje, buvo nuolatinis svečias. Adomas Einaras paveiktas švogerio Anso Baltrio, ne tik įsijungė į sakytojus, liaudies pamokslininkų eiles, bet ir į lietuvių spaudos darbą. Adomas Einaras ne tik parašė ir išleido religiniai tautinę knygą — „Paslūžykite kits kitam", bet redagavo ir leido iš prof. Kuršaičio Fridriko atpirktą laikraštį — „Naujasis Keleivis", vėliau „Keleivis", 1880-1886. Šiuo laikraščiu jis siekė patarnauti visai lietuvių tautai. Jis įtraukia ir Dr. Joną Basanavičių į jo laikraščio rašytojus, kurio straipsniai buvo jau spausdinami lotyniškomis raidėmis. Tačiau, veikiausiai tikybiniais sumetimais, Adomas Einaras pataria Dr. J. Basanavičiui steigti naują laikraštį, kad dar geriau patarnavus visai Lietuvai. Mat, A. Einoras kaip ir jo švogeris A. Baltrys tautiškumą išvedė iš Dievo žodžio, iš tikybinio įsitikinimo. Todėl ir dėl A. Einaro paveikimo buvo pradėta leisti „Aušra", Dr. J. Basanavičiaus redaguojama, o tikybiniai tautinė samprata liko gyva A. Einaro ir jo švogerio Anso Baltrio namuose. Toje dvasioje augo ir Baltrio vaikai. Besilankantis pirmūnas „Evangelijos praplatintojas" — kun. Didlaukis Baltrių namuose ieškojo kandidatų pasiuntinystei, ypač Indijai, kad pagonys būtų apšviesti Evangelijos šviesa. Jauniausias sūnus Ansas Baltrys pradėjo mokytis pas kun. J. Pipirą Klaipėdoje, stvėrėsi spaudos darbo. Jis persikėlė į lietuvių židinį Tilžę, susidraugavo su vietos lietuviais veikėjais ir redagavo lietuvių laikraščius. Tik vėliau, jau tėvui mirus, jis sugrįžo į Klaipėdą ir tapo Dievo žodžio sakytoju ir tautiniu veikėju kartu su savo „patele" Marija Naujokaite, kilusia iš Kaukėnų. Ten dažnai lankėsi dr. Vydūnas, giminaitis Adomas Brakas ir kiti. (Naciams užėmus Klaipėdos kraštą, buvo nacių ištremtas į Kretingą, kur kunigavo ir vėliau buvo išrinktas visos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios senjoru-vyskupu.) Vyresnioji duktė Urtė Baltrytė ištekėjo už pasiuntinio kun. Kristupo Lokio, kuris apie 30 metų veikė Indijoje ir dar šiandien jis indų prisimenamas ar vadinamas jų Bažnyčios „tėvu," o grįždamas metams atostogų tėviškėn, suorganizavo lietuvių kultūrinę organizaciją „Sandorą" ir palaimintai reiškėsi lietuvininkų tarpe. O duktė Trudė, atsiveždama didelį dvasinį kraitį, ištekėjo už Miko Trakio, mano tėvelio, Kuršeliuose, kur Trakiai gyveno kartų kartas vis didėjančiame 53 ha. ūkyje, iš Trakių, Baičių ir Macaičių ūkių. Ir čia mano tėvelis tampa Dievo žodžio sakytoju: šalia ūkininkavimo jis keliauja po visą Prūsų Lietuvą ir Žemaitiją, laikydamas susirinkimus. Tačiau namai neapleidžiami. Tėvas lieka įstatymu, o motina evangelijameile. Namų centre yra stalo bendrystė. Rytais, pietumis ir vakarais kasdien susiburia visa šeima prie stalo net tik valgiui, bet maldai, giesmei-dvasiniam penui. Prie šimtmetinio ąžuolinio didelio stalo galo sėdėjo vis Tėvas ir Motina. Tėvo dešinėje vyriausias sūnus Mikas, sekantis pagal amžių, Jonis, jei bernas buvo senesnis, tai jis net sūnaus vietoje, tad sekantis „Vyras" — sūnus Martynas, galiausiai kerdukas. O antrame gale sėdėjo dukros ir samdytinės.

Motinos kairėje sedėjo jauniausias. Apie 14 asmenų sėdėdavome prie stalo. Giedodavome susėdę, maldai atsiklaupdavome, o „stalo maldai" atsistodavome. O tai visa ne iš prievartos. Stalo dalyviams buvo palikta laisvė: nori dalyvaut „prie knygų", jei nenori — nedalyvauk. Palikta apsispręsti pačiam. Beveik visada dalyvaudavo visi. Tik vaikams buvo prievolė, suaugusieji turėjo žinoti, ką jie daro. Namų antrame gale buvo didelis kambarys (estuba), kur visą laiką baltai dengtas stalas, su ant jo sudėtomis knygomis, lauke ne tik šeimos bet ir kaimynų „susirinkimų", kuriuos atlaikydavo Dievo žodžio sakytojai-svečiai šeštadienio vakarais ir sekmadienio rytais, dažnai ir sekmadieniais po pietų. Vien pamaldų bažnyčioje nepakakdavo, todėl gana dažnai sakytojai net iš užnemunio atvykdavo pas mus ir pas kaimynus laikyti minėtų surinkimų. Sakytojai, kilę iš liaudies, sugebėdavo į liaudį kalbėti — iš širdies į širdį, o giedamos „savo balsu" liaudies gaida giesmės tiesiog verdavo širdį. Nors tokios pamaldos užsitęsdavo ir virš 2 valandų, tačiau susirinkdavo seni ir jauni su džiaugsmu. Būdavo net netoli 100 dalyvių. Jei jie netilpdavo vyriausiame kambaryje, tai buvo vietos ir prieškambariuose, o vasaros metu net lauke, kuomet atvykdavo pasiuntiniai. Pasiuntinys Kristupas Lokys, mano dėdė, buvo visų laukiamas, nes jis sugebėjo paprastai, bet meiliai kalbėti į lietuvininkus. Prie to prisidėdavo ir jo žmona, mano teta Urtė, kuri net kūrė eilėraščius, nors pagal M. Biržišką tie buvę silpnoki. Tačiau, ypač mes vaikai, laukėme Lokių. Ne tik mūsų namai, bet ir kaimynai nustebo pamatę jau tąsyk pas mus „juodiką", kurį buvo Lokiai atsivežę iš Indijos. Tuo buvo ugdoma meilė ne tik savo tautai, bet ir kitoms tautoms-rasėms mūsų namuose. Jam mirus, jo ir aukštesnę vietą užėmė toje pasiuntinystėje Gosnerio misijos inspektorius, vėliau direktorius jo sūnus kun. Ansas Lokys, žinomas net tik Indijoje, bet ir visoje Vokietijoje. Nors jis išaugintas Vokietijoje, tačiau jis atsižymėjo pasaulinėje ekumeninėje veikloje, o savo kilmės neišsižadėjo net prieš nacių užėmimą Klaipėdos krašto. Atvykęs į Klaipėdą, kalbėjo miniai, kad iš Hitlerio nieko nelauktų, o mylėtų savo tėvų dvasinį lobį, nors jam teko dėl tos laikysenos ir kacete atsidurti.

Nenuostabu, kad Ansas Lokys, II karui užsibaigus, buvo Berlyno universiteto pakeltas į teologijos garbės daktarus. Kuršeliuose lankėsi dažnai ir pusbrolis Povilas Lokys, teisininkas, kun. Martynas Lokys, pusseserė Rūta Lokytė, buvusi banko tarnautoja ir lietuvių veikėja, Martyno Jankaus gerbėja, na ir Gertruda Lokytė, ištekėjusi už ypatingo vokiečio Dr. Johannes Schoenfeld'o, kuris buvo Ekumeninės Tarybos direktorius, atstovaudamas Vokietijos evangelikus, o man studijuojant Šveicarijoje, atostogas praleisdavau pas Šenfeldus Ženevoje. Dr. Schoenfeldo paslauga galėjau dalyvauti įvairiuose tarptautiniuose suvažiavimuose, ypač stebėtoju Tautų Sąjungos posėdžiuose. Dr. Schoenfeldas, mokėdamas labai gerai prancūzų ir anglų kalbas, turėjo glaudžius ryšius su įvairių tautų atstovais. Ilgus metus buvęs minėtos Tarybos direktorius, jėjo savo vardu ne tik į pasaulio Bažnyčių-ekumeninio sąjūdžio istoriją, bet ir į Vokietijos istoriją. Iš artimų pokalbių mano tėviškėje ir jo namuose Ženevoje patyriau jį esant nuoširdų krikščionį, kuriam Hitleris kaip ir jo švogeriui Ansui Lokiui, kaip ir mano pusseserei Gertrudai Lokytei-Schoenfeld taip ir mano namams buvo pabaisa — Vokietijai ir nelaimė visai Europai. Bet aš net nepagalvojau, kad jis pataps Vokietijos užsienio reikalu ministru. Tik II karui užsibaigus, skaičiau laikraštyje „Die Neue Welt" pirmame puslapyje didelėmis raidėmis paskelbtą: „DR JOHANNES SCHOENFELD AUSSENMINISTER". Pasirodo, kad Vokietijos pogrindžio kabinete, kurio tikslas buvo pašalinti Hitlerį, kol dar sovietai neperžengė sienos, kad išgelbėjus Vokietiją ir kitas Europos valstybes iš bolševikų okupacijos-maro, buvo Dr. Schoenfeld. Apie tai jau parašyta istorijos lapuose, kaip Dr. H. Schoenfeld stengėsi jo turėtus ryšius su Britanija, Amerika, Švedija išnaudoti. Vokietijos pogrindis mėgino Hitlerį pašalinti jo karo būstinėje, bet, deja, tik Hitlerio ranką sužeidė, bet nepašalino, o turėjo žūti visas kabinetas, išskyrus užsienio reikalų ministerį Dr. Schoenfeldą, nes jis gyveno Ženevoje. Žinoma, nebūtų šioji akcija išgelbėjusi karę žuvusiųjų, jų tarpe mano jauniausio brolio Jurgio, kuris nuo pat savo kūdikystės buvo išauklėtas priešintis prieš svetimos tautos iškrypėlius, kurie žemino mūsų kalbą ir ta kalba kalbantį, tuo labiau prieš nacius ir jų vadą Hitlerį, Jurgis buvo priverstas kaip ir jo draugai už savo priešą kovoti ir žūti. Bet gal mano sesuo Barbė Kalvelienė ir kiti tūkstančiai tautiečių bei kitataučių nebūtų buvę išvežti Sibiran ir nebūtų ten turėję žūti, o gal ne tik Rytprūsiai, Lietuva, Latvija, Estija ir Suomija nebūtų patekę po žiauriausiu jungu-bolševikais. Nors Dr. Johannes ir Gertrudos Lokytės-Schenfeldų žygis nepasisekė, bet buvo mėginta gelbėti iš tos Hitlerio pražūties, kaip tai tvirtino mano tėvas paskutinį vakarą prieš savo mirtį prie anksčiau minėto šeimos stalo, jau 1935 metais: „Hitleris pražudys mus". Tą pakartotinai tvirtino mano dėdė Ansas Baltrys. Tą pagaliau skelbė ir mano antros parapijos klebonas kun. Tenikaitis Plikiuose, kur aš buvau įžegnotas. Tą patvirtė tūkstančiai ir net milijonai, kad tokie žiaurūs diktatoriai kaip Stalinas ir Hitleris tautas pavergia ir pražudo. Tad esu labai dėkingas, kad turėjau ir tebeturiu dvasinę gimtinę, kuri kėlė ir stiprino žmogų, ir jo tautą žygiuojančią į laisvę. Jei paviršutiniai žiūrint ir ne visada buvo šis tėviškės kelias sėkmingas, tačiau jis buvo teisingas. Todėl ir tremtyje tenka gyventi bei kovoti gimtinės šviesiuoju keliu, kuris veda į laisvą tėviškę ir tėvynę Lietuvą.

(„Lietuvių Dienos", 1976)

Dr. A. Bammesberger

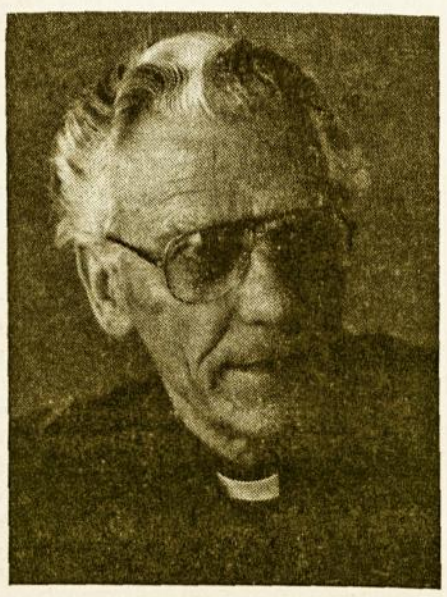

Kun. dr. V. Cukuras

V. Natkevičius, M.A.

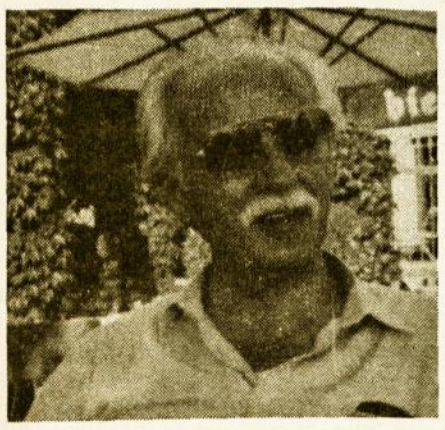

Dr. A. Kušlys

EUROPOS 33 LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

1986 m. liepos 27 — rugpjūčio 3 dienomis

AUSTRIJOJE:

BILDUNGSHAUS, SALZBURG

ST. VIRGIL, A.

5026 SALZBURG AIGEN,

ERNST GREIN STR. 14.

PROGRAMA

SEKMADIENIS, LIEPOS 27 D.

20 val. — Atidarymas.

PIRMADIENIS, LIEPOS 28 D.

10 val. — *Dr. Juozas GIRNIUS:* Bytautas, Dovydaitis ir Šalkauskis, Lietuvių filosofijos pradininkų 100 m. gimimo proga.

20 val. — *Dr. Povilas REKLAITIS:* Zalcburgiečių imigracija į Lietuvą.

21 val. — *Kun. FOERG:* Was kann Oesterreich fuer Litauen tun?

ANTRADIENIS, LIEPOS 29 D.

10 val. —
Dr. Paulius RABIKAUSKAS: Krikščionybės įvedimas į Lietuvą.

16 val. — *Dr. Kęstutis GIRNIUS:* Branduoliniai ginklai — Strategija ir dorovė.

TREČIADIENIS, LIEPOS 30 D.

10 val. —
Vincas NATKEVIČIUS, M.A.: Vytautas Mačernis.

Popiet — Ekskursija į Zalcburgo apylinkes.

KETVIRTADIENIS, LIEPOS 31 D.

10 val. —
Dr. Alfred BAMMESBERGER: Baltistikos pozicija indoeuropiečių kalbos tyrinėjimuose.

20 val.—
Dr. Violeta KELERTIENĖ: Lietuvio santykis su gamta mūsų prozoje.

PENKTADIENIS, rugpjūčio 1 d.

10 val. — *Dr. Antanas PAŠKUS:* Psichologijos amžius.

20 val. — Tėvynės valandėlė.

ŠEŠTADIENIS, RUGPJŪČIO 2 D.

10 val. —
Dr. Valdemaras CUKURAS: Teologijos laukas — 20 metų po Vatikano II Konciliaus praslinkus: problemos, iššūkiai, sprendimai.

20 val. — Koncertas:
Solistė *Gina ČAPKAUSKIENĖ.*

SEKMADIENIS, RUGPJŪČIO 3 D.

10 val. — Uždarymas ir Studijų Savaitės įvertinimas.

TECHNIKINĖ RENGIMO KOMISIJA: I. Naudžiūnaitė-Joerg, I. Augevičiūtė-Kaesti, M. Bajorinas.
MODERATORIAI: Dr. K. Girnius, Dr. A. Kušlys, Dr. J. Norkaitis.

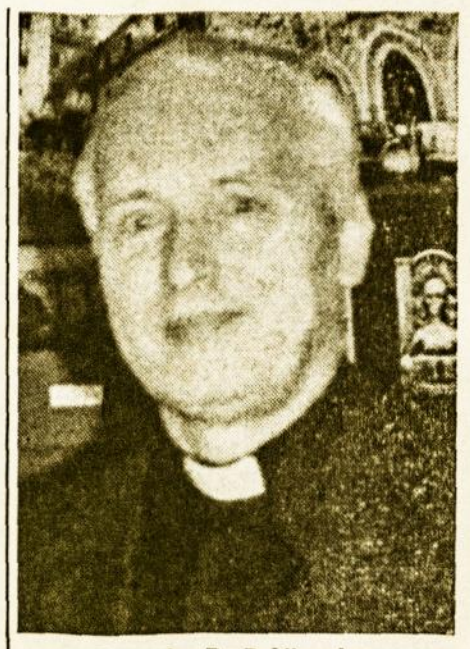

Kun. dr. P. Rabikauskas

Dr. J. Girnius

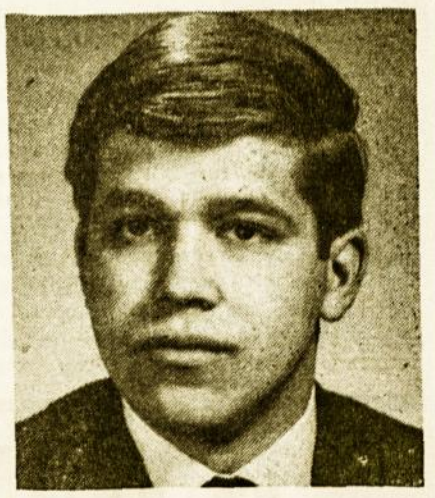

Dr. K. Girnius

Dr. J. Norkaitis

I. Naudžiūnaitė-Joerg

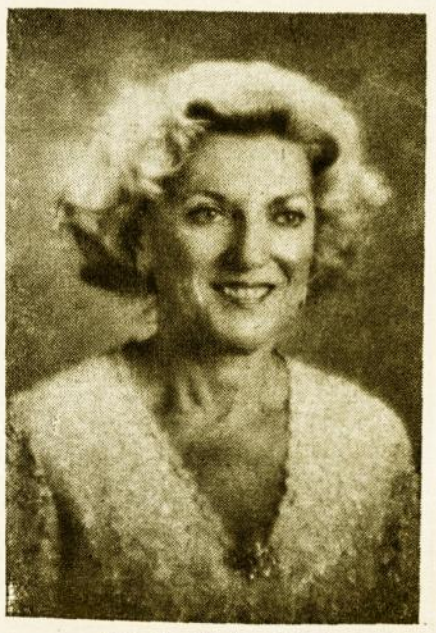

Sol. G. Čapkauskienė

M. Bajorinas

Europos LIETUVIS

2 LADBROKE GARDENS,
LONDON, W11 2PT.

UŽSIPRENUMERUOKITE
VIENINTELĮ LAISVOJE
EUROPOJE
LIETUVIŠKĄ SAVAITRAŠTĮ
„EUROPOS LIETUVĮ"

NIDOS KNYGŲ KLUBAS
KASMET IŠLEIDŽIA KELIAS
LIETUVIŠKAS KNYGAS.
BŪKITE KLUBO NARIAIS.

NIDA

ADRESAS: 2 LADBROKE GDS.
LONDON,W11 2FT.

XIII LITUANISTIKOS SEMINARAS

Tryliktasis Lituanistikos seminaras įvyks 1986 rugpjūčio 3-17 Ohio valstijoje, JAV. Jis skiriamas vidurinį mokslą baigusiam, universitetinio lygio kursus lankyti pasirengusiam jaunimui, kuris laisvai kalba, rašo ir skaito lietuviškai. Ypač skatinami dalyvauti aukštąjį mokslą baigusieji, jaunesniosios kartos profesionalai, neseniai šeimas sukūrę išeivijos lietuviai.

Per pastaruosius dvylika metų seminaruose pateikta per 40 skirtingų kursų, įskaitant lietuvių kalbos pagrindus, kalbos kultūrą, kirčiavimą, fonologiją, rašybą, vertimų mokslą, lietuvių prozą, poeziją, literatūros semiotiką, kritiką, lietuvių mitologiją, proistorę, senosios Lietuvos valstybės istoriją, tautinį atgimimą, dvidešimtojo amžiaus Lietuvos politinę, ekonominę ir socialinę raidą, fizinę aplinką, lietuvių kultūros istoriją ir daug kitų.

Seminaruose yra dėstę 26 lektoriai — lingvistai, literatai, rašytojai, archeologai, istorikai, sociologai, ekologijos, ekonomikos bei politinių mokslų specialistai. Daugumas dėsto JAV bei Kanados aukštosiose mokyklose. Seminarams jie skiria laisvalaikį ir negauna jokio finansinio atlyginimo.

Tryliktojo seminaro programa skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, literatūrą ir visuomeninius mokslus. Dalyviai rinksis iš 10 kursų ir privalės lankyti mažiausiai keturis, bent po vieną iš viršminėtų sričių.

Seminaro metu veiks biblioteka bei knygynas, kur bus galima įsigyti kursams vadovėlius ir kitų naudingų knygų. Vakarais numatomos įvairios programos, bet daugiausia laiko bus skiriama studijoms.

Seminaras įvyks „Loyola of the Lakes" amerikiečių jėzuitų rekolekcijų namuose netoli Akrono miesto. Vieta yra nuošali, bet lengvai pasiekiama greitkeliais, autobusais ir oro keliais. Namai aprūpinti visais bendrabučio patogumais.

Seminaro mokestis yra 325 JAV dol. Tai įskaito maistą, patalynę, kai kurias mokymosi priemones ir registracijos mokestį. Dėl finansiškų sunkumų negalį mokesčio užsimokėti, asmeniškai kreipiasi į stipendijų fondus. Sąrašas pateikiamas šio pranešimo paskutiniam puslapyje. Filnas mokestis turi būti sumokėtas pirmąją Seminaro dieną, nepaisant susitarimo su fondais.

Dalyviai renkasi sekmadienį, rugpjūčio 3 d. po pietų ir skirstosi rugpjūčio 17 prieš pietus. Transporto iš autobusų stoties arba aerouosto ieškantys pridėtoje anketoje pažymi atvykimo laiką, vietą ir skrydžio ar autobuso numerį. Kitu atveju rengėjai neužtikrina pasitikimo.

Seminarui registruojamasi tik dviem savaitėm, pasiunčiant užpildytą anketą ir 25 JAV dol. registracijos mokestį Seminaro komisijai. Dalyvių skaičius ribojamas 35. Pirmenybė suteikiama tiems, kurių anketos pirma pasiekia Seminaro komisiją. Susidarius didesniam interesantų skaičiui, likusieji įrašomi į laukiančiųjų sąrašą, jeigu to pageidauja anketoje. Dalyviams pasiunčiamas priėmimo patvirtinimas ir „Seminaro vadovas", kuriame plačiau pranešama apie eigą, tvarką ir t.t.

Lituanistikos seminaras yra Illinois valstijoje inkorporuotas pelno nesiekiantis vienetas, veikiantis Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centro apimtyje. Seminaro direktorių tarnybą sudaro Rita Bureikaitė ir Regina Stančikaitė (PLJS valdybos atstovės), Rima Janulevičiūtė (Pedagoginio lituanistikos instituto atstovė), Antanas Klimas ir Ilona Maziliauskienė (Seminaro lektorių rinkti atstovai) bei Kristina Nakienė ir Danutė Rukšytė (Seminaro studentų rinktos atstovės). Ruošos darbus atlieka komisija, kuriai vadovauja Mindaugas Pleškys. Kiti nariai: Rita Dapkutė, Rūta Nainytė-Sušinskienė, Emilija ir Romas Sakadolskiai. Korespondenciniai nariai: Rasa Kaminskaitė-Avižienienė, Linas Rimkus ir Vaiva Vėbraitė.

KURSAI

LIETUVIŲ KALBA

Visiems rekomenduojama registruotis daugiau negu vienam kalbos kursui. Lietuvių kalbos kursai surašyti nuo lengviausio iki pažangiausio.

Lietuvių bendrinės kalbos tarimas — Antanas Klimas

Šiame kurse bus viena ar dvi įvadinės paskaitos, skirtos išsiaiškinti pagrindines bendrinės lietuvių kalbos tarties problemas. Po to bus dirbama individualiai su kiekvienu studentu, kiekviena studente. Bus kreipiamas ypatingas dėmesys tiems garsams, su kuriais kai kurie studentai gal gali turėti sunkumų. Visus tekstus ir pratimus paruoš lektorius bei jo padėjėjai.

Lietuvių gramatikos pagrindai — Danutė Račiūnė

Šiame kurse bus nagrinėjama lietuvių kalbos morfologija praktiniu požiūriu. Bus mokomasi linksniuoti, asmenuoti, laipsniuoti, taisyklingai vartoti linksnius, atskirti vieną kalbos dalį nuo kitos. Ypatingas dėmesys bus skiriamas veiksmažodžiui.

Lietuvių kalbos sintaksė — Emilija Sakadolskienė

Šio kurso pagrindinis tikslas — sakinio struktūros pažinimas. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas aplinkybių nagrinėjimui bei skyrybai. Daug pratimų klasėje ir namų darbų.

Linksnių ir prielinksnių vartojimas — Antanas Klimas

Bus dėstoma, kaip taisyklingai vartoti visus lietuvių kalbos linksnius ir prielinksnius. Šiek tiek teorijos, bet daugiausia bus dirbama praktiškai: įvairūs pratimai, trumpi rašinėliai ir pan.

Lietuvių kalbos kultūra — Juozas Vaišnys, SJ

Taisyklinga rašyba ir skyryba. Nevartotini žodžiai ir posakiai. Linksnių, prielinksnių ir priešdėlių vartojimo klaidos. Dažniau pasitaikančių kirčiavimo klaidų taisymas. Dėstymo metodas: įvairūs rašomieji darbai klasėje ir namie; tų darbų nagrinėjimas ir taisymas klasėje, nurodant svarbiausias rašybos ir skyrybos taisykles.

LIETUVIŲ LITERATŪRA

Lietuvių novelė — Ilona Maziliauskienė

Lietuvių novelės žanro apžvalga, analizuojant lietuvių prozos temas ir techniką. Detaliau nagrinėjamų novelių komplektą bus galima įsigyti Seminare. Klausytojai taip pat turės nagrinėti vieną, savo pasirinktą, kurse neaptartą novelę.

Šiuolaikinis lietuvių eilėraštis — Ilona Maziliauskienė

Šiame kurse bus nagrinėjama išeivijos ir dabartinės Lietuvos poezija. Semantinis ir stilistinis priėjimas. Kūrinių rinkinį bus galima įsigyti Seminare. Pageidaujami Seminare ar universitete lankiusieji literatūros kursus.

VISUOMENINIAI MOKSLAI

Lietuvių tautinis atgimimas — Saulius Sužiedėlis

Kurso pradžioje bus nagrinėjamos ankstyvesnės lietuvių kultūros apraiškos nuo 17-to amžiaus. Toliau — lietuvių tautinės sąmonės formavimosi 19 amžiuje aptarimas. Ekonominių, politinių ir socialinių apraiškų nagrinėjimas Lietuvos ir apskritai Rytų Europos nacionalinių procesų perspektyvoje.

Lietuvių kultūros istorija — Vytautas Kavolis

Kultūra kaip žmogaus ir pasaulio, kuriame gyvenama, interpretavimas. Kolektyvinio ir individualaus identiteto evolucijos nuo „uždaros kaimo kultūros" iki „dalyvavimo globalinėje civilizacijoje" lietuviškasis variantas. Lietuvių kultūrinių laikysenų alternatyvos ir įtampos tarp jų.

MENAI

Lietuvių muzikinės kultūros apžvalga — Emilija Sakadolskienė

Kurse bus aptariama lietuvių liaudies muzika melodiniu, ritminiu ir poetiniu požiūriu. Susipažinimas su pagrindiniais lietuvių kompozitoriais ir jų svarbiausiais kūriniais. Taip pat bus paliestos temos kaip estrada, opera, instrumentinė muzika, muzikologija, dabartinis požiūris į liaudies kūrybą.

STIPENDIJŲ FONDAI

JAV ir Kanadoje veikia įvairios lietuvių institucijos, į kurias galima kreiptis stipendijų. Kiekviena turi savo taisykles, kurias sužinoti reikia kreiptis tiesiogiai. Prašymai turi būti pateikti asmeniškai. Primenama, kad visi dalyviai turi sumokėti pilną Seminaro mokestį pirmąją dieną, nepaisant susitarimo su čia išvardintomis institucijomis.

JAV Lietuvių fondas
3001 West 59th Street
Chicago, IL 60629 USA

Vydūno jaunimo fondas
Vytautas Mikūnas
3425 West 73rd Street
Chicago, IL 60629 USA

Ateities šalpos fondas
Dr. Vacys Šaulys
2639 West 86th Street
Chicago, IL 60652 USA

Kanados Lietuvių fondas
1573 Bloor St., W.
Toronto, Ontario M6J 3E1 Canada

A. ir T. Kojelaičių stipendijų fondo komisija
1573 Bloor St., W.
Toronto, Ontario M6J 3E1 Canada

Labdara
Toronto lietuvių namų švietimo fondas
1573 Bloor St., W.
Toronto, Ontario M6J 3E1 Canada

ĮSKAITOS

Už papildomą mokestį Kent ir Illinois valstybiniai universitetai siūlo įskaitas („undergraduate credit") studentams, kurie atlieka nustatytus uždavinius. Besidomintieji prašomi kreiptis iš anksto į Seminaro komisiją.

PERSPAUSDINS „VARPĄ"

Lietuvių Istorijos Draugija Čikagoje yra nutarusi perspausdinti lietuvių tautos atgimimo laikotarpio laikraščio „Varpas" komplektą, kuris sudarys šešis didelius tomus. Literatūros, mokslo ir politikos mėnesinis laikraštis „Varpas" buvo spausdinamas Tilžėje ir Ragainėje ir ėjo net 18 metų, nuo 1889 ligi 1906 metų pradžios. Jis pasirodė sustojus eiti „Aušrai". „Varpo" sumanytojas ir pats pagrindinis bendradarbis buvo Vincas Kudirka, kuris savo straipsniuose pastoviai lietė pačius opiausius ano meto klausimas, šaukdamas tautą vienybėn ir kovon už laisvę. Varpo komplekto perspausdinimas išeivijoje padės visuomenei, ypač jaunajai jos kartai, prisiminti tą esminį Lietuvos istorijos laikotarpį, kuris nulėmė lietuvių tautos atgimimą laisvam ir nepriklausomam gyvenimui.

(Dr)

KLAUSIMAI LATVIJOS KOMUNISTŲ PAREIGŪNUI

Tarptautinis krikščioniškojo solidarumo sąjūdis — Christian solidarity international — Latvijos komunistinės valdžios ministro pirmininko pavaduotojui skirtame atvirame laiške prašo pasirūpinti, kad priespaudą kenčiantiems krikščionims Latvijoje būtų grąžinta laisvė, būtų atstatyta taika ir įgyvendintas teisingumas. Visi sąžinės belaisviai turėtų būti tuoj pat išlaisvinti, — rašo Christian solidarity international. — Tik taip čia Vakaruose galėtų būti sukurtas pasitikėjimo pagrindas, kuris yra bet kokio bendradarbiavimo ir vieni kitų supratimo nepamainoma sąlyga. Latvijos komunistinės valdžios ministro pirmininko pavaduotojas Robertas Praude neseniai lankėsi Salzburge, kur dalyvavo Latvijos kultūrinėse dienose. Pasinaudodama proga, Krikščioniškojo solidarumo tarptautinio sąjūdžio vadovybė svečiui iš Latvijos pastatė keletą klausimų. Kodėl Latvijoje yra uždrausti krikščioniški dienraščiai, savaitraščiai, žurnalai? Koks gali būti kultūrinis bendradarbiavimas su kraštu, kuriame nėra spaudos ir žodžio laisvės? Kodėl Latvijoje daug bažnyčių buvo atimtos iš tikinčiųjų ir paverstos teatrais, sandėliais, net kiaulių tvartais? Kodėl 400.000 Latvijos katalikų teturi tiktai šimtą kunigų? Kodėl Rygos Kunigų Seminarijoje teologija yra dėstoma tiktai rusų kalba? Atvirą laišką, datuotą gegužės 27 dieną, yra pasirašę Christian solidarity international sąjūdžio prezidentas kun. Stueckelberger ir referentas Rytų Europos reikalam lietuvis Algis Klimaitis. (VR)

KALINIO MEMUARAI

5

Vladas Lapienis

Po eilinių mandagumo klausimų, „Kaip sekasi? Kas naujo Kaip jaučiatės? Ar jau papusryčiavot?", Urbonas pradėdavo tardymą.

Jau pirmosiomis tardymo dienomis tardytojui pasakiau:

— Man atrodo, būtų išmintingiau, mažiau laiko sugaištumėt, jei nekviestute manęs į tardymus.

— Ar jūs atsakinėsit į klausimus, ar ne, ar jūs pasirašinėsit tardymo protokolus ar nepasirašinėsit, — mes vis tiek kviesime į tardymus, vis tiek rašysime apklausos protokolus — atsakė Urbonas.

Iš jo atsakymo aš supratau, kad tardymo skyriui rūpi ne parengtinio tardymo esmė, bet jo formalioji pusė.

Ne kartą Urbonas tardymo metu man sakė, kad jam jau gerai žinoma, jog aš leidžiąs ir redaguojąs „LKB Kroniką" ir aktyviai dalyvaująs leidžiant bei platinant kitą antitarybinę literatūrą ir vertė mane prisipažinti padarius jo nurodytus nusikaltimus.

XX partijos suvažiavimas konstatavo, kad Stalino asmenybės kulto laikotarpiu, daugelis nekaltai suimtųjų, negalėdami pakelti kankinimų, „prisipažindavo" kaltais. Nejaugi vėl saugumo tardytojai grįžta prie socialistinio teisėtumo pažeidimų, kuriuos taip ryžtingai pasmerkė XX partijos suvažiavimas? Jeigu ne, tai kodėl verčiama prisipažinti prie to, ko niekad nesi padaręs?

— Jei nenori kalbėti, tai imk popieriaus lapą ir rašyk. Rašyk iš kur gavai „LKB Kroniką" bei kitą antitarybinę literatūrą, — ragino tardytojas.

Bet aš nieko nerašiau, nes žinojau, kad rašymas nieko nepadės. Tylėjau daugelį dienų. Tylėjau, kai tiesą sakė ir kai melavo; tylėjau, kai pyko, barė, tylėjau ir kai maloniai kalbėjo. Tylėjau ne todėl, kad būčiau psichiniai nenormalus, iš baimės, iš nežinojimo, ką sakyti ar dėl abejojimo savo teisumu, bet kad pamačiau, jog tardytojams visai nerūpi tiesa. Pamačiau, kad siekiama apiplėšti ir nužmoginti žmogų. Pamačiau, kad kalbėdamas daugiau sau pakenksiu.

Tardytojas manė piktai barė.

— Gaminai ir platinai šmeižikišką literatūrą, žeminančią tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką, šmeižei Tarybų valstybės politiką religijos klausimu — nusikaltai, o dabar tyli...

Urbonas mane tikino, kad „LKB Kronikoje" tendencingai surinkta medžiaga, norima įteigti žmonėms, kad pas mus persekiojami tikintieji...

Girdėdamas tokią neteisybę, negalėjau tylėti:

— Nors nesu nei „LKB Kronikos" leidėjas, nei jos redaktorius, tačiau esu skaitęs ją ir galiu drąsiai pasakyti, kad į „Kroniką" talpinama ne tendencingai surinkta medžiaga, o tik maža dalelė diskriminacijos, neteisybės faktų, kuriuos daro katalikams valdžios remiami privilegijuoti bedieviai. Ateistai nenori, kad jų nedori darbai būtų demaskuoti. Jiems būtų geriau, kad visuomenė apie jų piktus darbus nieko nežinotų. Ką padarysi, kad kankintojų ir kankinių norai nesutampa...

— „Kronika" — nemažos saujelės darbas ir balsas, kaip jūs teigiate, o Lietuvos tikinčiųjų, gausios visuomenės balsas, kurį turite išgirsti ir išklausyti! Šį balsą galima nutildyti tik likvidavus tikinčiųjų diskriminaciją, persekiojimus, tik suteikus tikinčiai visuomenei pilną tikėjimo laisvę. Ateistai sudaro tautos mažumą, bet jie savo rankose turi valdžią ir ja piktnaudžiauja, represuoja tikinčiuosius, reiškia jiems neapykantą. „Kronika" yra tarsi nedidelis veidrodis, parodęs valdiškų bedievių daromas skriaudas tikinčiajai visuomenei. Argi galima kaltinti veidrodį, kuris parodo tarybinio gyvenimo tikrovę? Ne represinių priemonių, ne prievartinių operacijų plėtimas prieš tikinčiuosius, o demokratinės reformos, jų tarpe teisė vesti ir religinę, o ne tik ateistinę propagandą — lygių teisių visiems gyventojams suteikimas yra realus būdas konfliktinėms situacijoms likviduoti.

Tardytojas mane kaltino, kad aš, siekdamas susilpninti Tarybų valdžią, parašiau 1974.I.4, 1974.VII.12, 1975. X.15, 1976.IV.23 šmeižikiškus pareiškimus sąjunginiams bei respublikiniams valstybiniams ir partiniams organams, kuriuose žeminau TSRS valstybinę ir visuomeninę santvarką, kad šiuos pareiškimus „dėjau" į „Kroniką" tikslu juos paskleisti, kaupiau ir platinau antitarybinę medžiagą ir t.t., ir t.t.

Kadangi šie kaltinimai nėra pagrįsti įrodymais, o tik prielaida, todėl į juos neatsakiau. Tačiau, jeigu kaltinamoje išvadoje jie bus paminėti, galėsiu teisme įrodyti jų nepagrįstumą.

Tardytojas teigė, kad aš galįs eiti į bažnyčią, ramiai melstis ir nesikišti į politiką.

— Kaip aš galiu eiti į bažnyčią, jeigu jūs uždarėte mane į kalėjimą ir neišleidžiate?.. O dėl politikos, tai Kristus mus mokė: „Atiduokite tai, kas ciesoriaus ciesoriui, o kas Dievo — Dievui" (Mt 22, 21). Jūs gi reikalaujate dalį, priklausančią Dievui, atiduoti ciesoriui. Kai mes šito jūsų neteisėto reikalavimo neišpildome, mus apkaltinate kišimusi į politiką. Be to, kova prieš blogį nėra politika. Ir tikinčiųjų teisių gynimas taip pat nėra politika.

∴

Urbonas 1976 m spalio mėnesio pabaigoje pasakė:

— Jums bus leidžiama rašyti kiekvieną mėnesį po vieną laišką.

Aš tuojau parašiau žmonai laišką ir jame paminėjau tardytojo pažadą. Ji apsidžiaugė. Parašiau žmonai spalio, lapkričio, gruodžio ir sausio mėn. po vieną laišką. O žmona sausio mėnesį savo laiške rašė, kad ji iš manęs vieną laišką gavo lapkričio 23 d., o kitą — sausio 11 d. Vadinasi, du mano laiškus čekistai konfiskavo ir apie tai man nieko nesakė. O juk Urbonas tardydavo mane kiekvieną savaitę po kelis kartus, apie laiškų konfiskavimą puikiai žinojo, nes visi laiškai ėjo per jo rankas.

Urbonas ne kartą man sakė, kad laiškuose galima rašyti tik apie buitinius reikalus. Apie mūsų dienotvarkę, maitinimąsi bei gyvenimą izoliatoriuje ir apie tardymą rašyti negalima. Kadangi tų „negalima" buvo daug, todėl nežinodavau kas ir berašyti.

1976 m. lapkričio mėnesį Urbonas man sako:

— Jeigu jūs tardymo metu neatsakinėsite į klausimus, nepasirašinėsit apklausos protokolų, mes neleisime rašyti laiškų.

— Neleisite — aš apsieisiu ir be laiškų — pasakiau Urbonui.

Apie šį tardytojo ketinimą parašiau žmonai. Laiško tardytojas išsiųsti neleido.

Nors mano butas nuo saugumo kalėjimo buvo visai netoli (gal nė kilometro nebuvo), tačiau laiškai keliaudavo savaitę ir ilgiau... Štai aš padaviau Urbonui 1977 m. vasario 6 d laišką išsiųsti, o po 18 dienų (vasario 24 d.) jis man laišką grąžino ir pasakė: „Cenzūra jūsų laiško nepraleido." O ta „cenzūra" buvo pats Urbonas, nes dar lapkričio mėnesį man pasakė: „Aš esu pagrindinis jūsų tardytojas, todėl man teks peržiūrėti jūsų laiškus".

1976 m. gruodžio 25 d. laiške žmonai (ji laišką gavo 1977.I.11 prašiau išrašyti iš Maldyno (išleisto 1968 m.) rytmetinę maldą. Ji šią maldą savo laiške įrašė. Tardytojas Urbonas tą jos laišką su rytmetine malda man tik parodė ir tuojau paslėpė sakydamas: „Šio laiško jums duoti negalima, jį grąžinsime atgal siuntėjui". Ar jis norėjo iš manęs pasityčioti, ar, būdamas ateistas, nekenčia maldų ir nenori, kad ir kiti melstųsi, ar turėjo kokius kitus motyvus, — aš nesupratau.

Vėliau, grįžęs į laisvę sužinojau, kad daug man rašytų laiškų: žmonos, giminių bei pažįstamų — konfiskavo ir nei man, nei siuntėjams apie tai nepranešė. Ar tai pagarba žmogui?! Yra posakis: kaip šauksi, taip ir atsišauks. Kaip valdžia elgiasi su savo krašto piliečiais, taip ir jie elgiasi su valdžia.

∴

Tardytojas Urbonas mane įtikinėjo, kad laisvėje būdamas nusikaltau visuomenei, todėl liaudis jau dabar mane smerkianti, o kai sužinosianti plačiau apie mano antitarybinę, šmeižikišką veiklą, dar labiau nuo manęs nusigręš, visai pasmerks mane. Nusigręš nuo manęs net ir tikintieji, piktinsis, net pirštais badys... Nieks neparašys nė laiško. O kai grįšiu į laisvę, esą niekas nenorės su manimi susitikti ir kalbėti bei kai pamatysią einant gatve, žmonės pereisią į kitą gatvės pusę...

(Čia noriu pastebėti, kad, grįžęs į laisvę, 1981 m. liepos mėnesį eidamas Vilniaus gatvėmis Viršuliškių rajone, netoli parduotuvės „Saturnas", pamačiau visai arti priešais ateinantį tardytoją Urboną, norėjau jį pasveikinti, pasakyti „labą dieną", bet kai tik Urbonas mane pamatė, staigiai pasuko į šalį ir labai greitais žingsniais, beveik bėgte nubėgo šalin nuo manęs. Taigi, tardytojas bėgo nuo buvusio savo tardomojo, kuris po penkių metų nelaisvės grįžo į savo namus Vilniuje. Nė vienas žmogus, išskyrus tardytoją Urboną, nuo manęs nebėgo, nėjo į kitą gatvės pusę ir niekas nuo manęs nenusigręžė).

Priminiau, kad tardytojas nesivar-

LAISVĖS STATULA

Vienas iš mano kaimynų, gyvenantis netoliau kaip šimtas metrų nuo mano pastogės, kiekvienais metais liepos 4-tą dieną iškabina Jungtinių Amerikos Valstijų vėliavą. Faktinai jis iškabina dvi vėliavas — mažesnė iš jų, raudonos, baltos ir mėlynos spalvos, bet tik su viena žvaigžde, plevėsuoja žemiau JAV vėliavos. Turiu prisipažinti, kad man trūko kiek laiko, kol sužinojau, kad mažesnė vėliava tik su viena žvaigžde pasirodė esanti Teksaso (Texas) vėliava.

Šią vasarą, liepos 4 dieną, abi amerikiečių vėliavos, tikėkit manim, vėl plevėsavo Anglijos Boltono padangėje. Šiais metais, kaip mes visi žinome, sueina 210 metų nuo amerikiečių nepriklausomybės paskelbimo arba, kaip dažnai anglai sako, nuo amerikiečių revoliucijos pradžios. Bet ši didelė jų šventė šią vasarą buvo dar svarbesnė — šiais metais sueina 100 metų prie Niujorko uoste pastatytos Laisvės Statulos sukaktuvės. Per paskutinius dvejus metus statula buvo ešafotų apsupta, nes, kaip amerikiečiai sakė, „Ponia po 98 metų buvo pasenusi", ir jie išleido 66 milijonus dolerių „jos sveikatai atitaisyti". Liepos 4-tą dieną prezidentas Reaganas vėl uždegė jos švyturį ir šventė šitam įvykiui paminėti tęsėsi tris dienas. Pro statulą praplaukė šimtai viso pasaulio tautų kariniai, keleiviniai ir buriniai laivai, praskrido greičiausi lėktuvai ir ceremonijose buvo surengti didžiausi pasaulio fejerverkai, kurie tęsėsi daugiau kaip pusę valandos laiko.

Keista, nes kai po Amerikos Civilinio karo prancūzai, palaikydami artimus ryšius su nauju kontinentu, norėjo amerikiečiams tą statulą padovanoti, tai jie jos iš pradžios net norėti nenorėjo. Prancūzai visada turėjo artimus ryšius su Amerika, tai yra Šiaurės Amerika. Kai amerikiečiai nusprendė išsivaduoti iš anglų jungo ir 1776 metais paskelbė savo nepriklausomybę, tai prancūzų markizas Lafajetas (Marquis de Lafayette) atkeliavo į Ameriką padėti jiems prieš anglus kovoti. Nuo to laiko prancūzai, patys 1789 metais atsikratę nuo monarchijos, visada palaikė glaudžius ryšius su amerikiečiais. Amerika jiems buvo pasaulio laisvės ir demokratijos pavyzdys.

Laisvės Statulos idėja gimė Prancūzijoje 1865 metais, Amerikos nepriklausomybės šimtmetinėms sukaktuvėms artėjant. Jos autorius skulptorius F.A. Bartholdi planavo pastatyti didžiausią pasaulyje statulą, kuri stovėtų ant salos prie įplaukimo į Niujorko uostą ir kurią pirmu žvilgsniu matytų visi atvykstantieji į Naująjį Pasaulį. Jai pastatyti Prancūzijoj buvo surinkta 600.000 frankų ir jos konstrukcija buvo sumontuota iš 300 vario lakštų. Šiam inžinerijos projektui vadovavo inžinierius Eifelis, kuris vėliau Paryžiuje pastatė savo vardu pavadintą bokštą. Galų gale 1885 metais statula buvo pabaigta, vėl atskirais gabalais išardyta ir laivu nuplukdyta į Ameriką. Jos svoris buvo 225 tonos. Kaip anksčiau minėta, kai kurie amerikiečiai jos nenorėjo ir priešinosi prieš statulos pastatymą prie Niujorko uosto įplaukimo. Taigi nors statula jau buvo Amerikoje, jos pedestalas dar nebuvo pastatytas, ir tam projektui net pinigų nebuvo. Amerikiečiai, tačiau vengrų imigranto, laikraščio savininko Pulitzerio raginami, suaukojo reikalingą pinigų sumą ir pagal skulptoriaus Ričardo Hunto (R. Hunt) planą pastatė Laisvės Statulai pedestalą. Ir taip 1886 metais spalio 28 dieną JAV prezidentas Klivlandas (Cleveland) perėmė ir dedikavo statulą amerikiečių tautai.

Laisvės Statula yra didžiulė. Ji pati yra 151 pėdų (daugiau 46 metrų) aukščio, o su pedestalu paminklo aukštumas yra 302 pėdos, tai yra daugiau negu 92 metrai. Savo dešinėje 40 pėdų ilgumo rankoje ji laiko fakelą, kuriame gali stovėti dvylika vyrų, o kairėje rankoje laiko 23 pėdų knygą, kurioje yra Amerikos nepriklausomybės data 4.VII.1776 įrašyta. Per paskutinius du metus statula publikai, kuri per dešimtmečius jos viduriuose vaikščiojo ir spiraliniais laiptais į jos karūną lipdavo, buvo uždaryta. Ją reikėjo atremontuoti. Statulos 12.000 kniedžių buvo surūdiję, jos ranka buvo pradėjusi lūžti nuo knygos sunkumo. Šiandien, po 66 milijonų dolerių remonto — po naujų vandentiekio ir drenažo takų, po ventiliacijos, šildymo ir elektros laidų sutvarkymo, Laisvė, atnaujinta sveikata, su auksinėmis plokštėmis apkaltu švyturiu, vėl sveikina atvykstančius į Ameriką.

Laisvės Statula yra galbūt geriausiai pasaulyje žinomas laisvės ir demokratijos simbolis ir todėl brangus visoms, ypatingai pavergtoms ir prispaustoms tautoms ir žmonėms. Šimtams tūkstančių imigrantų, jų tarpe tūkstančiams lietuvių, žvilgsnis, dažnai ašaromis užtemdytas, į Laisvės Statulą reiškė atvykimą į drąsų, naują, laisvą pasaulį su neribotomis galimybėmis, kur visi buvo vienodi, visi buvo lygūs.

Tie imigrantai, jų tarpe daug mūsų tautiečių, atvykę su aptrintais, aplaužytais lagaminais arba su ryšulėliais rankose, savo pastangomis, savo gabumais, savo nenuilstamu darbu, praturtėjo, pasiekė aukštus mokslus ir užėmė atsakingas pozicijas. Amerikos lietuviai, patys laisvę patyrę, daug prisidėjo prie Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atgavimo. Tie tūkstančiai europiečių, jų tarpe lietuviai, tie seni ir pokariniai imigrantai, tikrai niekada nepamirš tos didelės su fakelu rankoje moters, kuri buvo simbolis tiems, kurie buvo persekiojami, kurie buvo pavargę ir kurie buvo beturčiai. Savo darbu, savo pastangomis tie tūkstančiai atsilygino Amerikai, padarydami ją turtingiausia ir galingiausia šalimi visame pasaulyje.

Reikia šiandien tikėti, kad Laisvės Statula ir jos auksu papuoštas fakelas paliks pasaulio laisvės, vilties ir saugumo simboliu ir per ateinantį šimtmetį.

Henrikas Vaineikis

LINA PROTESTUOJA

Vilniškis „Sportas" (jo paskutiniame psl. kirilišku raidynu yra šis įrašas: „Sportas na litovskom jazyke. Gazeta gosudarstvonogo komiteta fizkultury i sporta LSSR i LRSPS. Redaktor A. Litvaitis, Vilnius, kaina 3 kp.") pirmame psl. talpina įvairius politinius pranešimus bei Kremliaus įsakus, tuo pačiu nutoldamas nuo savo tiesioginio kelio, t.y. tarnavimo vien tik sportiniams reikalams, straipsniams kūno kultūros klausimais. Deja, mūsų sostinėje leidžiamas „Sportas" turi laikytis SS-gos sportinio kelio ir sporto „boso" M. Gramovo potvarkio, kurio išvengti negali taip pat ir 4 milj. tiražu leidžiamas oficiozas „Soveckij Sport", išspausdinęs net 4-riuose psl. paskutinę M. Gorbačiovo kalbą.

Vilniškį „Sportą" prenumeruoju 25-kerius m., rasdamas pirmą kartą ir tai pirmame psl. pranešimą, kad Lietuvos byla, kova už nepriklausomybę yra tęsiama laisvame Vakarų pasaulyje, ypatingai galiūno JAV žemėje! Štai kaip rašo plaukymo meisterė Lina Kaciušytė birželio mėn. 14 d. vilniškiame „Sporte", pavadindama savo protestą (o gal redakcija taip užrašė?) „Mums reikia taikos."

— Visai neseniai sužinojau apie JAV prezidento Reigano (kalba netaisyta) pasirašytą rezoliuciją, nukreiptą prieš Pabaltijo tarybines respublikas — Estiją, Latviją, Lietuvą. (Be abejo, šis Linos protestas yra susijęs su JAV prezidento 1986 m. birželio mėn. 12 d. pasirašyta Pabaltijo Laisvės Dienos proklamacija — K. B.).

— Sunku pasakyti, kokiu pagrindu ir kuo remdamiesi JAV vadovai galėjo parašyti tokį šmeižiantį „dokumentą".

— JAV lankiausi ne kartą ir ne kartą teko bendrauti su amerikiečių sportininkais bei sporto gerbėjais. Visada džiugu, kai sutinki nuoširdžius žmones, kurie tave sutinka atvira širdimi. Tačiau labai dažnai tiesiog pritrenkdavo iškreiptos žinios apie Tarybų Sąjungą, Pabaltijo tarybines respublikas, Vidurinę Aziją. Dažnai amerikiečiams būdavo sunku suprasti, kad ne viską lemia pinigai, kad mums nereikia mokėti nei už mokslą, nei plaukikams už baseiną, nei treneriui už mokymą, kad mes, tarybiniai sportininkai, nedrebam dėl ateities, galim pasirinkti bet kokią geidžiamą profesiją (sportininkai SS-goje yra valstybės tarnautojai — profesionalai, atlyginami valstybės iždo pinigais, o nusipelnę TSRS sportui — gražią senatvės pensiją, atskirom krautuvėm bei kt. lengvatom. — K.B.). JAV sportininkai lankėsi ne kartą Tarybų Sąjungoje ir matė, kaip mes gyvename, ir tokie apsilankymai visada palikdavo gerą įspūdį apie mūsų šalį.

— Mes iš nieko neprašom vadinamos JAV „pagalbos", mums jos nereikia!

— Tarybų Lietuva auga ir vystosi, ir to proceso niekas nesustabdys. Mums reikia tik vieno — taikos visame pasaulyje, kad galėtumėm ir toliau normaliai dirbti ir gyventi.

Dar kartą ačiū, Lina, už tokį „gražų" protestą! Jis Lietuvos sportininkams parodė (Sporto tiražas 125 tūkst.), kad Lietuvos byla laisvame vakarų pasaulyje yra gyva ir Lietuvos laisvės kova tęsiama iki galutinės pergalės. Laukiame ir daugiau panašių Linos „protestų", pav., JAV senate, minint Vasario 16-sios dieną, užsienio reikalų min. G. Šulco sveikinime nepriklausomybės proga ir t.t.

Nukentėjusiems Černobylio nelaimėje pirmą pagalbos ranką taip pat ištiesė Klaipėdos sportininkai. Tuo reikalu „Sportas" birželio mėn. 3 d. išspausdino tokį B. Dumskytės pranešimą: „Avarija Černobylio atominėje elektrinėje, žmonių likimas jaudina mus, Klaipėdos miesto kūno kultūros ir sporto komiteto darbuotojus.

„Suprasdami, kad darbas, kuris atliekamas likviduojant avarijos pasekmes, reikalauja daug jėgų, laiko, kruopštumo, norėdami padėti nelaimės ištiktiems žmonėms, sporto komiteto kolektyvo nariai nutarė suteikti materialinę pagalbą: pervesti vienos dienos darbo užmokestį į pagalbos fondą".

B. Dumskytė yra Klaipėdos sporto komiteto profsąjungos komiteto pirmininkė.

K. Baronas

UKRAINOS KBK NR. 11

Kestono Kolegija praneša, kad Vakarus yra pasiekęs „Ukrainos katalikų Bažnyčios Kronikos" 11 numeris, rašytas rusų kalba. Jis yra skiriamas teisminiam susidorojimui su Tikinčiųjų ir Bažnyčios teisių gynimo grupės pirmininku Vasyl Kobrin. Kobrin 85 metų kovo 22 d. buvo nuteistas trejus metus kalėti priverčiamųjų darbų lageryje. Tarp kita ko, jis buvo kaltinamas opozicija prieš tariamą stačiatikių Bažnyčios „Sinodą", kuris 1946 metais nutarė likviduoti Ukrainos Katalikų Bažnyčią. Šiame sovietinio teismo nuosprendyje galima įžvelgti netiesioginį pripažinimą, kad stačiatikių Bažnyčios „Sinodas" vykdė ne savo, o sovietinės valdžios valią, nors oficialiai visada buvo skelbiama, kad sinodų nutarimai esą vien Bažnyčios vidaus reikalas.

PLAUČIAMS

Du airiai eina Londono gatve. Staiga pradeda lyti.

— O, gerai, tu turi lietsargį, — sako vienas.

— Gaila, negaliu naudoti trys virbalai sulūžę, — atsakė kitas.

— Tai ko tu jį pasiėmei?

— Maniau, kad nelis.

⁂

— Kodėl nėra golfo laukų Izraelyje?

— Stiprus ir tolimas kamuoliuko numušimas galėtų sukelti naują karą.

⁂

Senukų porelė, devyniasdešimtųjų metų antroje pusėje, nutarė skirtis.

— Kas gi jums pasidarė? Nejaugi sukvailiojote? — klausia klebonas.

— Ne. Laukėme, kol visi mūsų vaikai išmirs.

⁂

Šešerių metų vaikelis čiuožinėjo ant ežero. Žiema nebuvo šalta, ledas dar plonas.

Ir staiga nelaimė. Įlūžo ledas ir vaikas pasinėrė. Netoliese vaikščiojęs kaimo policininkas greit šoko į šaltą vandenį ir ištraukė vaikigalį.

Vaiką nuvežė į ligoninę, ir ten jis greit atkuto.

Kitą dieną škotė motina, susitikusi tą policininką, sako:

— Ačiū, bobi, kad išgelbėjai mano vaikutį, bet sakyk man, kur padėjai jo kepurę?..

---

gintų su tokiomis prognozėmis, nes jos gali neišsipildyti. Lietuvos tikinčioji visuomenė manęs nesmerks, nes aš ne tik savo, bet ir jos interesus ginu. O apie ateistus, kurie sudaro gyventojų mažumą, pasakyti nieko negaliu.

— Gerai pagalvokite, tardytojau, kad, bekalbant liaudies vardu, besidangstant liaudies skraiste, ryt poryt jūsų pačių bei jūsų veiklos nepasmerktų liaudis, jūsų darbų nepavadintų antiliaudiniais, kaip XX partijos suvažiavimas pasmerkė Stalino epochos veiklą konstatuodamas: „Buvo prileisti rimti tarybinio teisėtumo pažeidimai, dėl kurių nekaltai nukentėjo daug tarybinių žmonių". Jūs, gindami mažumos neteisėtus veiksmus, o gyventojų daugumai palikdami teisę vargti, tylėti ir kentėti, vedate šalį į aklavietę. Siekdami užslėpti gyvenime pasitaikančias negeroves, darote meškos patarnavimą. Krikščionis privalo ginti savo ir kitų teises ir laisves, ypač religijos laisvę, kuri yra visų kitų laisvių pagrindas. Taikstydamasis su pareigūnų savivaliavimais, jis negali atlikti savo pareigų Dievui, Tėvynei, bendruomenei.

— Jūs pažeidinėjote tarybinius įstatymus! — tvirtino Urbonas.

— Kai valdžios skatinami bei remiami ateistai persekioja katalikus ir jų vaikus, kai bedieviai kišasi į Bažnyčios vidaus gyvenimą, kai neteisėtai suimami kunigai ir tikintieji, — kiekvieno kataliko šventa pareiga pasipriešinti tokiems neteisėtiems veiksmams, nes: „Gerbti piliečių asmenybę, saugoti jų teises ir laisves — visų valstybinių organų ir pareigūnų pareiga" — skelbia Konstitucijos 57 str.

Jūs sakėte, kad stovite tarybinių įstatymų sargyboje, veikiate ne savo, bet valstybės vardu. Bet jums atrodo, kad valstybė — tai ateistai, o tikintieji ir kitokių pažiūrų piliečiai yra žemesnės kategorijos žmonės, kuriuos ir reikia atitinkamai traktuoti. Šitaip darydami jūs kurstote nesantaiką ir dalijate visuomenę į dvi dalis: į privilegijuotus ateistus ir beteisius tikinčiuosius...

Tardytojas mane subarė:

— Jeigu jums duodi valią, tai jūs ir čia užsiimate antitarybine agitacija!

Saugumo kalėjimo kamerose, kuriose man teko būti, kratos buvo daromos ne rečiau kaip kartą į savaitę. Dažniausiai kratų metu išvesdavo iš kameros ir uždarydavo į boksą (siaurą dėžę, kurioje vos telpa žmogus). Tačiau būdavo ir tokių dienų, kai nevesdavo į boksą, o kratos metu reikėdavo stovėti kameroje, prie durų. Kratydami išversdavo patalynę, apčiupinėdavo drabužius, braukydavo jų siūles, apžiūrėdavo kiekvieną daiktą, esantį spintelėje, lentynoje. Jei rasdavo dienoraščius, atimdavo ir atiduodavo tardytojams. O tie kai kada grasindavo net karceriais.

Prižiūrėtojai ne visi buvo vienodi. Vienas kitas buvo žmoniškesnis. Bet buvo ir tokių, kurie kibdavo prie kiekvieno menkniekio, mesdavo užgaulų žodį. Vienas iš tokių, vesdamas į prausyklą, kai atsilikau nuo kito, daug jaunesnio kalinio, griebė mane už rankos ir, grieždamas iš pykčio dantimis, suriko:

— Ja tebia naučiū! (Aš tave pamokysiu!) — ir užsimojęs kumščiu vos susilaikė nesmogęs į veidą. Jis kibdavo ir prie kitų kalinių dėl kiekvieno menkniekio. Buvo ir daugiau žiaurių prižiūrėtojų, kuriems kalinių kančios sudarydavo malonumą. Jie nuožmiai vargindavo kalinius.

Saugumo kalėjime izoliacija ir drausmė buvo labai griežta. Jeigu tik su kitu kaliniu, esančiu toje pačioje kameroje, pradedi garsiau kalbėti, prižiūrėtojas jau ir daužo raktais į kameros durų spyną. Koridorius išklotas kilimu, kad nesigirdėtų kai vaikščioja žmonės. Išvedus pasivaikščiojimui, vienas kalinys garsiai sučiaudėjo — už tai jį nuvarė atgal į kamerą. Garsiai kosėti irgi drausdavo.

Kalėjime yra daug šnipų. Kalbėtis čia kur kas pavojingiau, negu laisvėje. Mat čekistai bei kalėjimų administracija stengiasi pasiklausyti įtaisytais pasiklausymo įrenginiais, bet priverčia ir kai kuriuos kalinius pranešinėti apie savo nelaimės draugus.

Beveik kiekvieną kartą tardytojas pradeda klausinėti su paruoštu iš anksto klausimų lapu. Nuo tų klausimų priklauso ir atitinkama nuotaika: arba rūsčiai barasi, arba maloniai kalba. Bet tikslas vienas — apkaltinti tardomąjį ir išgauti žinias apie draugus, pažįstamus, bendradarbius...

⁂

1976 m. gruodžio mėn. Urbonas man sako:

— Kaip matote sakiau tiesą, jog jūs leidote ir redagavote „LKB Kroniką". Jūs izoliuotas, ir „Kronika" jau nebepasirodo, nebeleidžiama.

Tik po to, kai pasirodė „LKB Kronikos" 25 numeris, nustojo mane kaltinti jos leidimu ir redagavimu, o kaltino tik dauginimu ir platinimu.

Kitą dieną tardytojas autoritetingai tvirtino, kad aš prieš karą ir vokiečių okupacijos metais gyvenau jėzuitų vienuolyne Krakėse ar Kražiuose. Nors šis jo tvirtinimas neturėjo jokio ryšio su baudžiamąja byla, tačiau tardytojui pasakiau, kad nesu girdėjęs, kad kada nors tuose miesteliuose būtų buvęs jėzuitų vienuolynas. Tai kaip aš ten galėjau būti?..

Parengtinio tardymo eigoje buvo aiškiai matyti, kad tardytojas visai nepaiso LTSR BPK 18 str., kur pasakyta: „Teismas, prokuroras, tardytojas ir kvotėjas privalo imtis visų įstatymo numatytų priemonių, kad būtų visapusiškai, pilnutinai ir objektyviai ištiriamos bylos aplinkybės, privalo išaiškinti tiek kaltinamąjį kaltinančias, tiek jį teisinančias aplinkybes." Mano byloje tardytojas aiškino tik mano įkaltinančias ir sunkinančias aplinkybes ir ignoravo teisinančias bei lengvinančias aplinkybes. Kad tai nebūtų tušti žodžiai, pateiksiu keletą faktų:

1. Prieš II pasaulinį karą ir pirmosiomis Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo dienomis 1941 m., aš gyvenau ir dirbau Pažaislyje. Ten gyveno ir dirbo Marija Jančiauskaitė (brigadininkė), Ražukas Jonas, Stanelis Povilas, Žasytis Kazys, Ražukaitė Agota, B. Patricija. Parengtinio tardymo metu visi jie buvo pakviesti į saugumą apklausimui. Visi jie (išskyrus K. Žasytį) liudijo objektyviai, teisingai — nei prieš mane, nei už mane. Tačiau šių penkių liudytojų objektyvūs parodymai tardytojams nepatiko, todėl jų daugiau nei apklausimui, nei akistatai, nei į teismą nebekvietė. O K. Žasyčio aiškiai melagingi, tendencingi parodymai prieš mane saugumo tardytojams patiko, todėl jie kvietė jį dar kartą į saugumą apklausai, kvietė akistatai, kviet ė duoti parodymus ir į teismą. O jis davė melagingus parodymus prieš mane todėl, kad mūsų santykiai buvo nekokie. Dar Pažaislyje (sic) gyvenant, nekartą aš Žasyčiui sakiau: „Kazimierai, kam tu vilioji iš vienuolyno Macelytę? Argi maža pasauliečių mergaičių? Be to, ji už tave daug vyresnė ir mokytesnė. Ji yra mokytoja, o tu paprastas darbininkas. Ji visai tau netinka į žmonas. Pasiieškok mergaitės pagal save..." Už tai parodymuose saugumui pasakė: „Kai Lapienis apsigyveno Tauragėje, aš nenorėdavau su juo susitikti, nes man atrodė, jog jis nori sužinoti, kaip aš su buvusia vienuole gyvenu".

Anie penki liudytojai pirmosiomis karo dienomis gyveno ir dirbo drauge su manimi, todėl kiekvieną mano žingsnį neblogiau žinojo už K. Žasytį. Jonas Ražukas ir Povilas Stanelis net gyveno su manimi viename kambaryje. Tai kodėl jų objektyvūs, teisingi parodymai buvo ignoruojami? Kodėl K. Žasyčio melagingi parodymai buvo įrašyti į mano baudžiamąją bylą? Savaime peršasi išvada, kad teisėtvarkos darbuotojai ieškojo ne teisybės, bet susidorojimo, todėl ir iš liudytojų laukė tik kaltės „įrodymų", o ne objektyvios tiesos.

K. Žasytį, kaip buvusį bendradarbį, aš mylėjau ir myliu, o už jo melagingą parodymą, už jo nuodėmes aš gedėjau ir liūdėjau. Taigi, išėjo pagal šv. Rašto žodžius: „Neteisingi liudytojai sukilo prieš mane ir mane smerkė dėl dalykų, kurių aš ir žinote nežinojau" (pagal Psalmę 34).

2. Kai dirbau LTSR Mokslų Akademijoje, Istorijos-etnografijos muziejuje, to muziejaus direktoriaus pavaduotoja Agota Jankevičienė 1963.VII. 13 išdavė charakteristiką, kurioje rašoma: „Lapienis Vladas aktyviai dalyvauja visuomeniniame darbe, yra draugiškas ir principingas". Perskaitęs šią charakteristiką, vienas čekistas saugumo komitete 1973.XI.21 pasakė: „Ta komunistė Jankevičienė — durna boba, kad tokiam niekšui išdavė gerą charakteristiką". Ši charakteristika ir dabar pateko į čekistų rankas, tačiau jie, norėdami mane apkaltinti ir pasmerkti, nepasitenkino šia charakteristika. Todėl jie, mane areštavę, parašė muziejui raštą, prašydami, kad komunistė Jankevičienė atsiųstų naują charakteristiką jau daugiau kaip 10 metų nedirbančiam muziejuje(!), dabar kalinamam saugumo kalėjime Lapieniui Vladui... Jankevičienė suprato (o gal vyras, daug metų dirbęs saugumo komitete vyr. tardytoju papulkininkio laipsnyje, patarė), kad dabar Vl. Lapieniui netinka išduoti teigiamą charakteristiką. Todėl dabar charakteristikoje ji rašo: „Lapienis Vladas visuomeninėje veikloje nedalyvavo, su kolektyvu ryšių nepalaikė". Šią charakteristiką antspaudavo, pasirašė ir atsiuntė saugumo komiteto tardymo skyriui... Tai kas, kad tai melas, juk „morališka yra visa tai, kas padeda kurti komunistinę visuomenę". (V. Prokofjevas. Religija mokslo ir pažangos priešas, Vilnius, 1954, p. 54). Abi viena kitai prieštaraujančios charakteristikos buvo padėtos ant tardytojo Urbono rašomojo stalo, o vėliau jos buvo padėtos ant teisėjo stalo. Nei tardytojas, nei teisėjas neaiškino, kodėl šios charakteristikos viena kitai prieštarauja.

(Bus daugiau)

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams:
D. Britanijoje — 17 svarų;
Užsienyje — 20 sv. (oro paštu).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 6.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

XXXIII Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė — liepos 27 — rugpjūčio 3, Austrijoje, Salzburge. Registruotis ir kitais St. Savaitės reikalais kreiptis: Dr. I. Joerg, 6473 Wenns — Pitztal, Tirol, Austria. Tel.: 05414/236.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla — liepos 27 — rugpjūčio 10 d., Romuvoje (Huettenfeld).

D. Britanijos Lietuvių Sąskrydis — rugpjūčio 23 d., Derbyje, Assembly Rooms, Market Place. Meninėje programoje dalyvaus svečiai iš Vokietijos — Nelė ir Arvydas Paltinai.

Skautų stovykla — liepos 26 — rugpjūčio 3 d., Lietuvių Sodyboje.

Paryžiaus lietuvių mėnesiniai susirinkimai — 32, rue du Petit-Musc, Paris 4e (metro Bastille ar Sully-Morland). 12 val. pamaldos, paskui bendri pietūs.

Pabaltiečių Namai Prancūzijoje — Visi kviečiami atsilankyti. Informacijas teikia Mrs. Jolanta Vaičaitytė-Goutt. Adresas: Baltic House, 1 rue de la Prairie, 94500 Champigny-sur-Marne, France. Tel. (33-1) 4881.52.22.

Manchesteris

KLUBO SUSIRINKIMAS

Liepos 6 d. M. lietuvių klubas turėjo pusmetinį visuotinį narių susirinkimą, kuriame valdyba ir revizijos k-sija padarė pranešimus ir buvo aptarti klubo einamieji reikalai.

Susirinkimą atidarė klubo pirm. A. Podvoiskis. Susirinkimui pirmininkavo A. Pupelis, sekretoriavo V. Bernatavičius.

Iš valdybos pranešimo matėsi, kad klube buvo atlikti dideli remonto darbai: sutvarkyta aplinka, klubas nudažytas iš lauko, virtuvė ir koridoriai iki pat viršaus. Nariai suprasdami sunkią klubo finansinę padėtį, suaukojo pinigų, už kuriuos atlikti remontai; remontai atlikti savanorišku darbu. Pirmininkas padėkojo už aukas ir darbą ir pareiškė, kad ne viskas padaryta, nes trūksta lėšų. Klubo reikalai žymiai pagerėjo, bet pilnai atsistoti ant tvirto pagrindo reikės ilgesnio laiko. Dar reikės sumažinti išlaidas, kurios klubui neša bereikalingą nuostolį. Valdyba daug pasidarbavo ir pagerino klubo padėtį, ir yra pasiryžusi darbą tęsti toliau.

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

Liepos 12 d. L.K.V.S-gos „RAMOVĖS" Manchesterio skyrius surengė M. lietuvių klube Dariaus ir Girėno minėjimą, į kurį atsilankė daug žmonių. Minėjimą atidarė r. skyr. pirm. K. Murauskas ir pasveikino susirinkusius.

Paskaitą skaitė H. Vaineikis, kuris vaizdžiai nusakė drąsiųjų lakūnų skrydį per Atlantą ir tas nuotaikas, kurias sukėlė tragiškas skrydžio galas. Nors jie žuvo nepasiekę savo tikslo, tačiau jų atliktas skrydis ir jie patys amžinai pasiliks pasaulio aviacijos istorijoje ir tautos atmintyje, skatinantys mus naujiems žygiams ir darbams. Prelegentas už paskaitą susilaukė padėkos.

Meninėje dalyje E. Murauskienė paskaitė angliškai savo kūrybos eilėraštį Dariui ir Girėnui, M. Ramonas padeklamavo kitą eilėraštį. J. Verbickas iš kasetės pagrojo keletą dainų, pritaikytų šiam minėjimui.

Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną. Po to vyko pasižmonėjimas prie vaišių stalo ir klubo bare.

Ramovėnų valdyba nuoširdžiai dėkoja padėjusiems surengti minėjimą.

A. P-kis

PASISEKĘS PRIĖMIMAS PARLAMENTE

Mes dažnai girdime iš anapus Atlanto apie mūsų atstovų atsilankymus ar priėmimus Baltuose Rūmuose, pas kongresmanus ar kitus pareigūnus. Bet turbūt ne visiems yra žinoma, kad panašūs dalykai čia Anglijoje yra beveik neįmanomi. Dėl to Baltų Tarybos surengtas priėmimas pasaulyje seniausiame parlamente yra tuo labiau sveikintinas. Tai įvyko penktadienio vakare, liepos 18 d., kada ir oras buvo mielas ir visi dalyviai galėjo mielai tarp savęs kalbėtis ir gėrėtis Temzės upe plaukiančiais laiveliais, užkandžiaujant parlamento virtuvės paruoštais skanėstais ir vynu. O dalyvių buvo apsčiai — apie 230. Priėmimas buvo surengtas kviestiems svečiams iš parlamento, televizijos ir spaudos atstovams, ir tai buvo pirmas toks mūsų pabaltiečių pasirodymas, kurį reikėjo užsakyti prieš 18 mėnesių. Negirdėta, kad kuri nors kita tautybė būtų turėjusi panašų įvykį.

Priėmimą globojo parlamento narė Edvina Currie, kurios vardu buvo kviečiami svečiai. Jinai ir svečius priėmė, asistuojant Baltų Tarybos pirmininkei Norai Morley-Fletcher (estė), Guntis Berzinš (latvis) ir Mečiui Bajorinui. Kalbas pasakė Edvina Currie ir Morley-Fletcher.

Įėjimas buvo tik su pakvietimais, ir prieš pasiekiant terasą, reikėjo praeiti saugumo tikrinimus. Rengėjai džiaugiasi, kad lietuviai net iš provincijos taip gausiai parėmė šį parengimą, kuris, atrodo, buvo daugumos pripažintas kaip labai pasisekęs įvykis.

Londonas

DBLS C. VALDYBA

DBLS Centro valdyba savo birželio 13 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis šitaip:

J. Alkis — pirmininkas, kultūriniai ir visuomeniai reikalai;

V. Dargis — vicepirmininkas, spauda ir informacija;

A. Vilčinskas — sekretorius, jaunimo ir lituanistinio auklėjimo reikalai;

Z. Juras — politinė ir socialinė veikla;

S. Nenortas — administraciniai reikalai;

B. Butrimas — iždininkas ir renginiai;

E. Šova — narys.

LIETUVIŲ NAMŲ B-VĖS VALDYBA

Birželio 13 d. posėdyje L.N. B-vės Valdyba pasiskirstė pareigomis:

Vl. Dargis — pirmininkas ir spauda; J. Alkis — vicepirmininkas; A. Vilčinskas — sekretorius; S. Nenortas — finansai; Z. Juras — teisiniai, B. Butrimas — Lietuvių Namų ir E. Šova — Sodybos reikalai.

Bradfordas

KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Vyties klubo narių pusmetinis susirinkimas šaukiamas liepos 27 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p.

Dienotvarkėje pranešimai, diskusijos, klubo reikalai.

Nariai kviečiami gausiai dalyvauti.

Klubo valdyba

PAMALDOS

Manchesteryje — liepos 27 d., 12.30 val.

Nottinghame — rugpjūčio 3 d., 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — rugpjūčio 10 d., 11.15., val., Židinyje.

Coventryje — rugpjūčio 10 d., 14 val., Šv. Elzbietoje. Po to a.a. Petro Pukelevičiaus kapo paminklo šventinimas.

Nottinghame — rugpjūčio 15 d., **Žolinėje**, 19 val., Židinyje.

Nottinghame — rugpjūčio 17 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — rugpjūčio 17 d., 14 val., Bridge Gate.

Birminghame — rugpjūčio 17 d., 17 val., Šv. Onoje, 96 Bradford Rd.

KONCERTO BELAUKIANT

Prieš ketverius metus, 1982 m. vasarą, po ilgų ir įtemptų pastangų, Nelė ir Arvydas Paltinai pagaliau galėjo atvykti į Vak. Vokietiją pas savo čia gyvenančius tėvus. Dainininkę ir muziką tuojau susirado „Margučio" radijo valandėlių vedėjas iš Čikagos ir pakvietė juos koncertams į Ameriką ir Kanadą. Tie koncertai praėjo su tokiu dideliu pasisekimu, kad Paltinai jau šį pavasarį ketvirtą kartą vyko koncertuoti anapus Atlanto. Ketverių metų bėgyje jiedu koncertavo Niujorke, Pittsburge, Miami, St. Petersburge, Los Angeles, San Francisco, Detroite, Toronte, Hamiltone, Clevelande ir net penkis kartus Čikagoje.

Solistė savo dainavimu sužavėjo ne tik klausytojus, bet ir spaudos kritikus. Štai gi Emilija Sakadolskienė „Drauge" rašė: „Solistės pagrindinis atributas — laisva, šilta sceninė laikysena, palaipsniui kelianti gerą nuotaiką, ištraukianti šypseną net ir iš skeptiškiausio žiūrovo. N. Paltinienės tembras malonus, spalvingas. Estradai pritaikyto pastatymo balsas pilnas ir sodrus". O Teodora Serapinienė savo kritiką „Darbininke" užbaigia: „Programos atlikėjai — Nelė ir Arvydas — visus buvo įsupę į jaunatviškos nuotaikos srautą ir nors trumpam praskaidrinę kasdienybės pilkumą".

Su nemažesniu pasisekimu Paltinai koncertavo Vokietijoje, Paryžiuje, Liže. Arvydui elektriniais vargonais akompanuojant, Nelė yra įdainavusi tris muzikines kasetes: „Mano daina", „Aš tau dėkoju, daina" ir paskutinę „Jei laimingas esi".

Nelė (vilnietė) ir Arvydas (klaipėdietis) Paltinai savo muzikinę karjerą pradėjo Lietuvoje. Arvydas vadovavo lietuvių labai mėgiamam „Kopų balsų" ansambliui, kuriame Nelė dainavo kaip solistė. Su šiuo ansambliu jiedu išvažinėjo po visą Lietuvą ir dažnai buvo kviečiami į televiziją ir radiją. Jų koncertai tačiau ne visiems patikdavo, nes kaip Arvydas išsireiškė: „Mes dainuodavome dainas apie Lietuvą, jūrą, gamtą ir meilę. Mes jautėme klausytojų skonį ir pageidavimus. Tokia mūsų kryptis kai kam nepatikdavo ir dėl to susilaukdavome viešos kritikos. Bet mūsų lietuviška publika dar labiau lankydavosi į mūsų koncertus".

Pagaliau šiedu pramoginės muzikos meisteriai, DBLS-gos kviečiami, atvyksta į Angliją ir koncertuos šeštadienį, rugpjūčio 23 d., puikioje Derby miesto salėje. Tai bus pirmutinis jų pasirodymas šiame krašte. Lietuviai ir jų draugai yra kviečiami pasinaudoti šia proga išgirsti Nelės ir Arvydo Paltinų šaunų pramoginės muzikos koncertą, tuo labiau, kad tame koncerte dalyvaus ir mūsų pačių geriausi meniniai vienetai.

Skaitytojų laiškai

MES KELIAUJAME...

Liepos 12 d. Derbyje Britanijos lietuviai vėl užvertė ypatingą istorinį lapelį. Baigėsi 4 savaičių meno, tautodailės ir lietuviškos kultūros paroda muziejaus meno galerijoje.

Sekant mūsų gyvenimą Anglijoje, iš „Europos Lietuvio" atrodo, kad Derby mes dažnai sėkmingai atstovaujame lietuvius — lietuvišką darbą. Mintis peršasi kodėl?

Pažvelgus į Derby miesto ir apylinkės istoriją matome, kad čia kadaise kūrėsi romėnai ir po jų daugelio kitų tautų išeiviai. Keliaujant į šiaurę nuo miesto, pasiekiame kaimelį Ambergate (Gintaro vartai), per kurį teka upė Amber (Gintaras). Klausinėjant ir skaitant sužinota, jog kadaise čia buvo romėnų gintaro prekybos stotis. Be to, kaimuose ir dvaruose užeinama rūta (kartais Rue vadinama) žaliuojanti daržuose. Ją šiandieną vartoja kaip gydymo vaistą ar net kaip prieskonį. Sugrįžtant prie prekybos, laikui bėgant jinai persimetė į Derby, kuris per šimtmečius išaugo į didmiestį su plačia pramone žinoma visame pasaulyje. Šiandieną Derby skaičiuoja arti 250.000 gyventojų ir jis tapęs kosmopolitiniu miestu. Gal šita įdomi praeitis turi įtakos, kad lietuviams pasisekė gerai susigyventi ir susidraugauti su vietiniais gyventojais.

Kai kurie parodos eksponatai jau puošė ankstyvesnes parodas, ar tai pas anglus meno rateliuose ar lietuvių klubuose, bet pirmą kartą buvo sutelkti po viena pastoge vidurinėje Anglijoje. Iš čia, kaip parodė svečių knyga, ne vien vietiniai gyventojai, bet ir iš tolimos Amerikos, Australijos, Prancūzijos, Vokietijos, Valijos, šiaurės ir pietų, rytų ir vakarų Anglijos žmonės pasigrožėjo paroda ir sužinojo apie Lietuvą, jos meną, jos kultūrą, ir, be abejo, jos šių laikų padėtį.

Parodos pajdominimui kai kuriom dienom ponios Rūta ir Gilma galerijoje audė ir svečiams išsamiau aiškino parodos eksponatus ir atsakė į jų klausimus. O šeštadienį, liepos 5 d., ir ponia E. Vainorienė atėjo į talką. Gražūs kanklių garsai užpildė parodos salę.

Išnešus paskutinius parodos eksponatus, metus žvilgsnį į tuščią patalpą, širdis suvirpo: kažin, ar kada nors lietuviški meniški dirbiniai puoš šią vietą? Čia dirbom, čia džiaugėmės, čia išgyvenom ir didelį liūdesį: mes, senės, padedamos jau mūsų tarpe nebesančių meno mylėtojų, priminėm pasauliui, kad dar yra toks kraštas Lietuva prie Baltijos jūros... Jaunime, kur tu, kur tavo meniški gabumai slepiasi šiame krašte?

Laukiame tavo talkos!

G.Z.

VOKIETIJA

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ VEIKLA

Š.m. rugpjūčio 15-17 įvyks Neustadte prie Baltijos jūros VII-sis lietuvių evangelikų sąskrydis. Adresas: 2430 Neustadt/Ostholstein, Kirchenstr. 7, parapijos patalpos. Sąskrydžio atidarymas įvyks rugpjūčio 15, 19 val.

Pagrindinė suvažiavimo tema: Šventosios Dvasios veikimas. Paskaitas laikys kunigai M. Klumbys ir R. Lupp. Antros dienos vakare bus pobūvis prie Baltijos jūros krantų. Paskutinę dieną, rugpjūčio 17, 11.30 val. bus pamaldos su Šv. Vakariene.

Už nakvynę ir maistą užsimoka dalyviai patys. Norintieji sąskrydyje dalyvauti, prašomi iš anksto registruotis pas rengėją Ričardą Baliulį, Ohlendiekskamp 9, 2000 Hamburg 65, tel 040/6029606.

∴

Lapkričio 21-23 įvyks Annaberge, Bonnoje, dvasinio susikaupimo dienos. Paraleliai bus ir Bažnytinės tarybos suvažiavimas bei sekantis valdybos posėdis.

Per praėjusį bažnytinės valdybos posėdį Huettenfelde buvo nutarta 1988 metais surengti Sinodą Bonnoje, Annaberge. Smulkiau apie tai bus vėliau pranešta. Be to, valdyba dar nutarė įsteigti teologinį seminarą, tikslu ruošti diakonus.

∴

Pamaldos lietuviams evangelikams bus Lebenstedte š.m. rugpjūčio 3, o Bremene rugsėjo 14 įprastose vietose.

K.D.

SKAUTAI KVIEČIA

Mieli organizacijų atstovai, tėveliai, skautiškos idėjos rėmėjai ir nestovyklaujantieji-jaunimas ir skautų draugai!

LSS Europos rajono skautai-tės, susirinkę Sodybos miškelyje po plevėsuojančia trispalve, Kūrėjo gamtos prieglobstyje, nuoširdžiai kviečia VISUS apsilankyti mūsų stovykloje ir kartu paremti mūsų gražiąją Sodybą, dalyvaujant stovyklos uždarymo iškilmėse.

Stovyklos uždarymo iškilmės ir skautiškas laužas įvyks rugpjūčio 2 d. šeštadienį, 3 val. po piet.

Tikimės, kad tą dieną gausiai atvyksite į mūsų iškilmes, į skautiškos šeimos ratelį, į mūsų pamiltą gražiąją — Sodybą.

Už Tamstų nuoširdumą ir aukas mes atsidėkosime lietuviška daina.

AUKOS STOVYKLAI

DBLS-gos Nottinghamo skyriaus pirmininkas Kazys Bivainis, prisiųsdamas dosniųjų skautiškos idėjos rėmėjų 55 sv. auką skautų-čių stovyklai, rašo: „Grąžinu skautų stovyklos aukų lapą su parama iš Nottinghamo lietuvių 55 sv.

„Linkiu saulėtų dienų stovyklai. O jums nepavargti, organizuojant ir savo atostogas aukojant".

AUKOTOJAI

P. Maksvytis — 10 sv., K. Bivainis, J. Šukaitis, E. Vainorienė — po 5 sv., P. Anužis, R. Gustaitis — po 3 sv., J. Kilas, W. Bielevičius — po 2 sv., B. Ramelis, A. Šalčius, P. Veikšra, P. Valiukonis, F. Navickas, J. Baukys, B. Drulia, M. Janulis, J. Makoveckienė, V. Montvilaitė, Vl. Končius, Č. Obcarskas, A. Sabulis, St. Karpinas, Z. Vaitkus, A. Norkus, J. Bačiulis, L. Jusius, B. Jakštys, A. Važgauskas — po 1 sv.

Visiems skautiškos idėjos rėmėjams ir aukų rinkėjui reiškiamas nuoširdus ir skautiškas AČIŪ!

Stovyklos organizatoriai

MIRĖ DR. A. SNIESKA

Birželio 11 d. New Yorko ligoninėje mirė med. dr. Antanas Snieška.

Gimęs 1918 m. sausio 10 d. Oriole, Rusijoje, kur I pas. karo metu buvo pasitraukę jo tėvai, Antanas Snieška grįžo į nepriklausomą Lietuvą ir apsigyveno Kėdainiuose. 1936 m. baigė Kėdainių gimnaziją ir 1940 m. VDU medicinos fakultetą. Dirbo patalogijos instituto laborantu, stažavosi universiteto klinikose ir nuo 1942 iki 1944 m. dirbo gydytoju A. Panemunės sanatorijoje.

Karo metu pasitraukęs į Vakarus, dr. A. Snieška trumpą laiką dirbo Walsco ligoninėje, Austrijoje, ir nuo 1947 m. New Yorke, kur turėjo daug pacientų lietuvių.

Paliko liūdinčią žmoną Janiną Savickaitę, dantų gydytoją, ir sūnus Vytį ir Kazį su šeimomis.